

POROČILO O IZVAJANJU NALOG JAVNE SLUŽBE DRŽAVNIH MUZEJEV ZA LETO 2021

Uvod

Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije (v nadaljevanju: ministrstvo) je v letu 2021, v skladu s pravnimi podlagami, iz sredstev državnega proračuna financiralo izvajanje nalog javne službe v državnih muzejih. V pristojnosti Direktorata za kulturno dediščino je spremljanje izvajanja financiranih nalog v naslednjih državnih muzejih: Narodnem muzeju Slovenije, Prirodoslovnem muzeju Slovenije, Slovenskem etnografskem muzeju, Muzeju novejšje zgodovine Slovenije, Tehniškem muzeju Slovenije, Muzeju krščanstva na Slovenskem, Narodni galeriji in Muzeju slovenske osamosvojitve.

Nov javni zavod Muzej slovenske osamosvojitve se je obstoječim državnim muzejem pridružil v letu 2021. Nov muzej je ustanovila Vlada Republike Slovenije, dne 4. 3. 2021 s Sklepom o ustanovitvi javnega zavoda Muzej slovenske osamosvojitve, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 31/21. Dopolnitve sklepa so bile objavljene še v Uradnem listu RS, št. 105/21 in št. 129/21. Državni muzej je bil ustanovljen za namenom izvajanja poslanstva, ki se glasi ¹: »Muzej sistematično raziskuje, zbira, ohranja, razstavlja in proučuje gradivo ter živa pričevanja v zvezi z osamosvojitvijo in nastankom samostojne slovenske države. Raziskuje in vrednoti tiste zapletene zgodovinske procese, ki so v preteklosti ustvarjali slovensko istovetnost, njene pomene in odnos družbe do slovenstva in lastne države. Na podlagi zbranega gradiva odkriva posebnost odnosa do lastne kulturne in naravne dediščine, kot nosilke identitetnih, izobraževalnih in razvojnih procesov, v samostojni državi ter med Slovenkami in Slovenci v zamejstvu in po svetu. Muzej utemeljuje svoje poslanstvo na podlagi zbirk s področja procesa demokratizacije Republike Slovenije in procesa osamosvojitve Republike Slovenije, ki jih dopolnjuje v skladu z zbiralno politiko.«. Muzej kot državni muzej opravlja javno službo, opredeljeno z Zakonom o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1). V nadaljevanju Poročila o izvajanju nalog javne službe državnih muzejev za leto 2021 so zato vključeni podatki, ki je direktor posredoval ministrstvu v letnem poročilu 2021.

Leto 2021 je na področju muzejske dejavnosti zaznamovalo obeleženje 200 letnice ustanovitve nekdanjega Kranjskega deželnega muzeja Ljubljani, najstarejše muzejske ustanove na Slovenskem in njegovih neposrednih naslednikov: Narodnega muzeja Slovenije, Prirodoslovnega muzeja Slovenije in

¹ 2. člen Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Muzej slovenske osamosvojitve (Uradni list RS, št. 31/21, 105/21 in 129/21).

Slovenskega etnografskega muzeja. 200-letnico delovanja Narodnega muzeja Slovenije so obeležili z razstavo fotografij na panojih v Jakopičevem sprehajališču v parku Tivoli v Ljubljani, s katero so na jubilej opozorili najširšo javnost. Nadalje so v atriju Narodnega muzeja Slovenije na matični lokaciji Prešernova, postavili občasno razstavo z naslovom *Zlata sled*, ki jo je spremljal tudi istoimenski tiskan vodnik. Na ogled so postavili predmete iz matičnih zbirk Narodnega muzeja Slovenije, v razstavo pa so bili vključeni tudi predmeti iz zbirk slovenskih muzejev. Tako 200-letnica ni bila le zlati jubilej Narodnega muzeja Slovenije kot naslednika Deželnega muzeja v Ljubljani, temveč jubilej vseh slovenskih muzejev, ki hranijo dediščino slovenskega naroda in Slovencev. Ob pomembnem jubileju je bila izdana tudi monografija z naslovom *Narodni muzej Slovenije - 200 let* in publikacija *Dragocenosti Narodnega muzeja Slovenije* v kateri so ob 200-letnici muzeja predstavili izbor sto najimenitnejših muzejskih dragocenosti: sto muzealij in sto muzejskih zgodb. Estetska, veličastna in zanimiva knjiga ponuja vpogled v bogastvo zakladov, ki jih hrani Narodni muzej Slovenije. Promocija jubileja je potekala tudi preko spleta. Na družbenih omrežjih so predstavili 200 muzejskih predmetov, ki prikazujejo bogastvo in raznolikost zbirk Narodnega muzeja Slovenije (npr. Slavo vojvodine Kranjske, Napoleonovo pero, Prve bankovce v samostojni Sloveniji, Mejnik med mestnima ozemljema Emone in Akvileje, Emonski zaklad, Dalmatinovo biblijo, Tobačnico Franceta Prešerna in še mnoge druge). Vse dogodke je spremljal tudi bogat spremljevalni program. Predsednik Republike Slovenije je na svečanem dogodku v Cankarjevem domu, ki je potekal dne 27. 10. 2021, na slavnostni akademiji ob 200-letnici delovanja Narodnega muzeja Slovenije podelil odlikovanje Republike Slovenije zlati red za zasluge Narodnemu muzeju Slovenije za izjemen prispevek k oblikovanju in ohranjanju slovenske kulturne, znanstvene in narodne identitete.²

Ob praznovanju 200 letnice so v Prirodoslovnem muzeju Slovenije z razstavo *200 let zakladnice narave* obeležili visok jubilej ustanovitve prvega muzeja na Slovenskem, iz katerega je izšel tudi Prirodoslovni muzej Slovenije. Poleg ustanovnih zbirk, Zoisove zbirke mineralov, kamnin in fosilov ter Hohenwartove zbirke konhilij, ki sta del stalne razstave, muzej hrani tudi številne zaklade slovenske in svetovne kulturne dediščine naravnega izvora. Nekatere med njimi bile na ogled na razstavi, še več jih je predstavljenih v katalogu z istim naslovom kot razstava. V muzeju so izdali tudi jubilejno 100. številke revije *Scopolia* z naslovom *200 let Prirodoslovnega muzeja Slovenije*.

Tudi v Slovenskem etnografskem muzeju so sodelovali in samostojno izvedli aktivnosti ob obeleženju 200-letnici Kranjskega deželnega muzeja. iz katerega je leta 1923 izšel samostojni Kraljevi etnografski muzej. Slovenski etnografski muzej je na manjši razstavi z naslovom *Korenine SEM* predstavil svoje

² Vir: spletna stran Narodnega muzeja Slovenije, <https://www.nms.si/si/>, 18. 5. 2022

najstarejše (prve) etnografske predmete. Sodelovali so tudi na skupni razstavi *Muzej skozi zgodovino* z Narodnim muzejem Slovenije in Prirodoslovnim muzejem Slovenije.

S praznovanjem 70-letnice ustanovitve je pomembno obletnico delovanja obeležil v letu 2021 tudi Tehniški muzej Slovenije. V marcu so na Krakovskem nasipu v Ljubljani odprli fotografsko razstavo, ki je predstavljala zgodbe izbranih predmetov iz osrednjih zbirk muzeja s področij ribolova, lova, lesarstva, kmetijstva, gozdarstva, vodnih pogonov, elektrotehnike, tekstilstva, cestnih vozil, tiskarstva, pošte in telekomunikacij pa tudi strojegradnje, medicinske tehnike in robotike. Predmeti so bili prikazani s fotografijami iz terena, v izvornem okolju, iz časa pred in po pridobitvi, ko so bili izvedeni različni restavratorsko-konservatorski posegi in strokovna obravnava. V drugem delu razstave se muzej predstavil v svoji sodobni vlogi – kot povezovalac preteklosti in sedanjosti ter živahno mesto srečevanj in zanimivih doživetij. Pri tem so v muzeju poudarili, da se pri izvajanju svoje muzejske dejavnosti vedno bolj povezujejo z drugimi raziskovalnimi in izobraževalnimi ustanovami. Pripravili so tudi zanimiv predstavitveni film o Tehniškem muzeju Slovenije skozi čas. Film so prevedli in ga dali sinhronizirati tudi v angleški in italijanski jezik za namen širše promocije. Pripravili so tudi e-razstavo: *70 let TMS: Prerez muzejske aktivnosti skozi zbirko plakatov*. Prav tako so pripravili strip: *Tehniški muzej Slovenije – To smo mi*, v katerem predstavljajo delo muzejskih zbirk. Strip je namenjen družinam. Izdan je bil kot elektronska verzija, za čim širšo dostopnost. Obletnico so počastili tudi z odprtjem občasne razstave *Zakladi iz depojev: Medicinski instrumenti in pripomočki* v Teslovi dvorani.

Financiranje nalog javne službe

V skladu s pravnimi podlagami, ki so že navedene v Poročilih o izvajanju nalog javne službe državnih muzejev v preteklih letih, je bil z neposrednim pozivom javnim zavodom, izveden postopek financiranja izvajanja nalog javne službe državnih muzejev iz sredstev državnega proračuna za leto 2021. Ministrstvo je iz muzejev, skladano z Zakonom o javnih financah, po realizaciji financiranega programa dela, prejelo poročila o doseženih ciljih in rezultatih za preteklo leto ter skladno s Zakonom o računovodstvu tudi letna poročila, ki so jih pripravili direktorji javnih zavodov. Poročanje o realizaciji vsebin in podatki, ki se navajajo v nadaljevanju Poročila o izvajanju javne službe državnih muzejev za leto 2021 so tako kot doslej, povzeti iz Letnih poročil državnih muzejev, ki so jih pripravili direktorji muzejev, pregledali in potrdili pa pristojni sveti javnih zavodov.

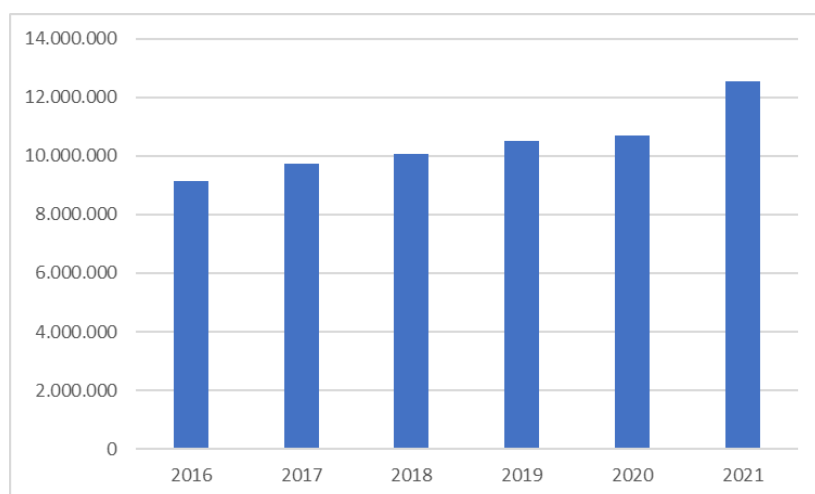
Za realizacijo izvajanja nalog državne javne službe, določene v Zakonu o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1), je bilo za navedenih osem državnih muzejev izplačanih iz sredstev državnega proračuna ministrstva za leto 2021, skupno 12.539.126 EUR, kar je 15 % več kot za leto 2020. Od tega je bilo namenjenih za stroške dela - za plače, prispevke in druge osebne prejemke zaposlenim v muzejih 7.089.817 EUR, kar je 1,37 % več kot za leto 2020 (56,5 %), kritje materialnih stroškov (splošnih in

programskih stroškov skupaj) 3.675.103 EUR (29,3 %), investicijsko vzdrževanje in nakup opreme 1.640.212 EUR (13,1 %) ter odkupe predmetov premične kulturne dediščine 133.994 EUR (1,1 %).³

Največ proračunskih sredstev je bilo izplačanih Narodnemu muzeju Slovenije (3.306.428 EUR), Narodni galeriji (2.322.513 EUR) in Slovenskemu etnografskemu muzeju (2.167.772), najmanj pa Muzeju slovenske osamosvojitve (48.700 EUR). Za kritje stroškov dela je bilo Narodnemu muzeju Slovenije izplačano 2.042.767 EUR (za 56 zaposlenih), Slovenskemu etnografskemu muzeju 1.169.592 EUR (za 30 zaposlenih) ter Narodni galeriji 1.077.820 EUR (za 33 zaposlenih). Za krije materialnih stroškov je bilo največ sredstev dodeljenih Narodni galeriji (817.198 EUR), Narodnemu muzeju Slovenije (779.436 EUR) in Slovenskemu etnografskemu muzeju (633.588 EUR). Za investicijsko vzdrževanje in nakup opreme je bilo največ proračunskih sredstev odobreno Narodnemu muzeju Slovenije (484.225 EUR), Slovenskemu etnografskemu muzeju (342.673 EUR) in Narodni galeriji (342.673 EUR).

Sredstva državnega proračuna so bila dodeljena iz rednih postavk ministrstva za financiranje nalog javne službe. Dodatno do bila dodeljena tudi proračunska sredstva, ki izhajajo iz obveznosti Zakona o zagotavljanju sredstev za določene nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 73/19; v nadaljevanju: ZZSDNPK). Sredstva iz ZZSDNPK so zagotavljala kritje stroškov sanacije najbolj ogroženih in najpomembnejših kulturnih spomenikov, realizacijo odkupov predmetov kulturne dediščine in digitalizacijo kulturne dediščine ter zagotavljanje pogojev za trajno hrambo digitalnih vsebin.

Graf 1: Izplačana skupna višina sredstev iz državnega proračuna državnim muzejem za izvajanje nalog javne službe (stroški za plače, materialni stroški, investicijsko vzdrževanje in nakup opreme ter odkupi predmetov premične kulturne dediščine) od leta 2016 do 2021.

(Vir: Podatki Sektorja za proračun in finance Ministrstva za kulturo RS)

³ Vir: Podatki Sektorja za proračun in finance Ministrstva za kulturo RS.

Evidentiranje in inventariziranje

Iz letnih poročil državnih muzejev je razvidno, da so tudi v letu 2021 strokovni delavci v muzejih namenili več pozornosti nadaljevanju urejanja in digitalizaciji gradiva, kar je bila ponovno tudi ena izmed prioritet v besedilu neposrednega poziva za financiranje programa dela. Skupno je v državnih muzejih v pristojnosti Direktorata za kulturo dediščino vpisanih 1.273.957 predmetov premične kulturne dediščine. K temu številu je potrebno prišteti še 2.055.358 fotografij, ki se vpisane v inventarno knjigo Muzeja novejše zgodovine Slovenije, od tega je bilo vpisanih v letu 2021 in na spletni strani objavljenih 180 fotografij. V nadaljevanju so v tabeli navedeni rezultati realizacije iz posameznih muzejev. V nekaterih državnih muzejih so načrtovano število inventariziranih predmetov in objavljenih predmetov presegli. Preseženo število je bilo posledica intenzivnejšega izvajanja osnovnih nalog javne službe, saj so zaposleni strokovni delavci zaradi ukrepov za zaježitev epidemije Covid-19 občasno opravljali delo na način dela od doma in se tako lahko bolj intenzivno posvetili tej nalogi. Opazno se je povečalo tudi število objavljenih inventariziranih predmetov na spletnih straneh muzejev, kar predstavlja večjo dostopnost do informacij o premični kulturni dediščini zainteresirani javnosti. Iz priložene tabele so razvidni podatki, ki so jih v letnih poročilih poslani ministrstvu direktorji javnih zavodov.

Tabela 1: Število vseh predmetov, ki jih muzeji hranijo in so bili vpisani v inventarno knjigo do 31.12.2021, število predmetov premične kulturne dediščine, vpisanih v inventarno knjigo v letu 2021 in skupno število predstavljanih inventariziranih predmetov na spletni strani muzeja do 31.12.2021.

Javni zavod	Število vseh predmetov vpisanih v inventarno knjigo muzeja do 31.12.2021	Število predmetov premične kulturne dediščine vpisanih v inventarno knjigo muzeja z urejeno digitalizirano dokumentacijo do 31.12.2021	Število predmetov premične kulturne dediščine vpisanih v inventarno knjigo		Skupno število objavljenih inventariziranih predmetov na spletni strani muzeja	
			v letu 2020	v letu 2021	31.12.2020	31.12.2021
Narodni muzej Slovenije	287.923	235.892	1.279	3.931	1.212	1.670
Prirodoslovni muzej Slovenije	870.605	134.233	3.007	2.060	46.007	47.647
Slovenski etnografski muzej	29.768	29.768	3.761	3.761	4.910	5.173
Muzej novejše zgodovine	48.839	48.839	373	350	-	85

Slovenije						
Tehniški muzej Slovenije	8.200	5.277	889	566	1.197	1.377
Muzej krščanstva na Slovenskem	12.127	12.127	303	300	298	302
Narodna galerija	16.495	11.604	1.110	565	2.165	2.269
Muzej slovenske osamosvojitve	0	0	0	0	0	0
Skupaj	1.273.957	477.740	10.722	11.533	55.789	58.523

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

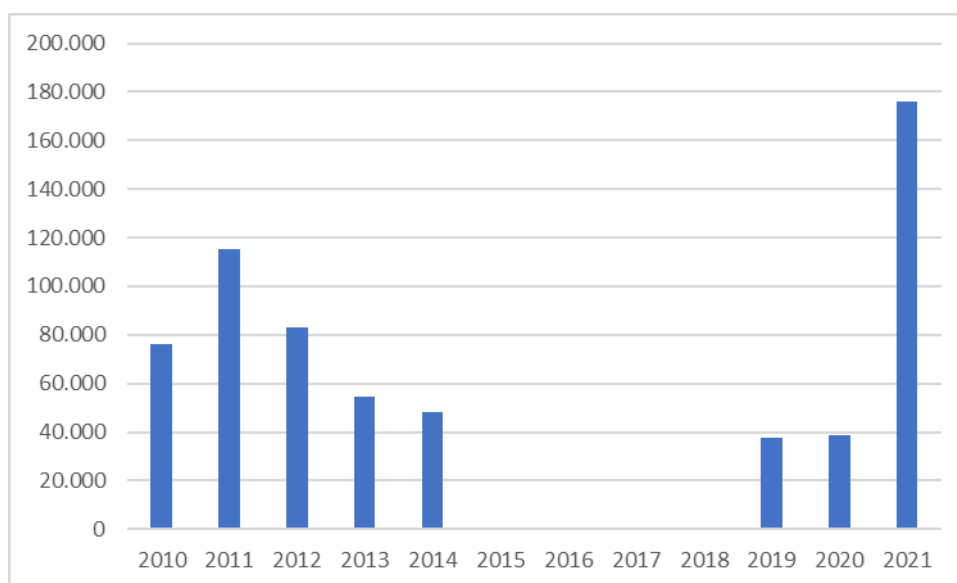
Digitalizacija

Tudi v letu 2021 so bila s sklepom ministra državnim muzejem dodeljena dodatna proračunska sredstva za programske materialni stroške, namenjene projektom digitalizacije muzejskega gradiva. Odobrena sredstva s proračunske postavke Digitalizacija na področju kulturne dediščine za leto 2021, v skupni višini 68.000 EUR (od tega 9.700 EUR za posamezni javni zavod) so bila namenjena za izvajanje programov digitalizacije v javnih zavodih s področja kulturne dediščine. Konkretno so bila namenjena za redno dopolnjevanje digitalnih zbirk državnih muzejev, izdelavo virtualnih sprehodov in delavnic, projektov medsektorskega sodelovanja v virtualnem okolju ipd. Cilj projekta je bilo povečanje prisotnosti premične in nesnovne kulturne dediščine v digitalnem okolju in s tem omogočanje dostopnosti do informacij širši publiki. Poleg navedenih sredstev so bila razdeljena tudi proračunska sredstva po 10. členu Zakona o zagotavljanju sredstev za določene nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 73/19) za namen ohranjanja in digitalizacije kulturnih vsebin. V skladu z besedilom citiranega zakona so bila sredstva za digitalizacijo kulturne dediščine namenjena digitalizaciji kulturne dediščine ter zagotavljanju pogojev za trajno hrambo digitalnih vsebin izvajalcev državne javne službe na področju varstva kulturne dediščine. Projekti so se lahko iz proračunskih sredstev države financirali do 100 odstotkov končne vrednosti prijavljenega projekta. Iz tega naslova je bilo odobrenih skupno 60.000 EUR (od tega 8.000 EUR za posamezni javni zavod). Dodatno je bilo odobreno tudi 28.000 EUR Narodnemu muzeju Slovenije za zagotavljanje pogojev za trajno hrambo digitaliziranih vsebin. Navedena sredstva so bila namenjena za zagotavljanje pogojev za trajno hrambo digitalnih vsebin kulturne dediščine v državnih javni zavodih in pooblaščenih muzejih. Sredstva so bila v skladu z dogovorom direktorjev (Narodni muzej Slovenije, Prirodoslovni muzej Slovenije, Slovenski etnografski muzej, Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Tehniški muzej Slovenije, Narodna galerija in Muzej krščanstva na Slovenskem) dodeljena Narodnemu muzeju Slovenije. Dodeljena so bila za namen vzpostavitve enotnega pristopa k trajni hrambi digitaliziranega gradiva navedenih državnih muzejev, ki bo vodil v racionalnejšo porabo sredstev, šolanje

uporabnikov, lažjo izmenjavo in sistematično dostopnost digitalnega gradiva v skladu (register) s *Smernicami za zajem, dolgotrajno ohranjanje in dostop do kulturne dediščine v digitalni obliki* (Ministrstvo za kulturo, 2013). Za namen digitalizacije je bilo Narodnemu muzeju Slovenije dodeljeno še 20.000 EUR za stroške izvedbe projekta *Upravljanje in trajna hramba digitalnih vsebin premične kulturne dediščine* (koordiniranje in izvedba projekta. Na področju digitalizacije je javni zavod Narodni muzej Slovenije tako prevzel nosilno vlogo za izvedbo aktivnosti za vzpostavitev enotnega načina tehničnega vodenja evidenc predmetov / inventarnih knjig (register) predmetov premične kulturne dediščine in virtualizacije premične kulturne dediščine. V Narodnem muzeju Slovenije so pripravili *Pregledno analizo informacijske podpore v izbranih ustanovah*. V okviru smernic je bilo pregledano dokumentarno gradivo v 46 muzejih (državni in pooblaščen muzeji) in pridobljene splošne informacije o vrstah gradiva. Pridobili so informacije: v kakšni obliki se gradivo ustvarja in shranjuje ter podatke o lokaciji hrambe fizičnega in digitalnega gradiva. Nadalje je bilo ugotovljeno, da je nabor programske opreme, ki jo v muzejih uporabljajo za svoje delo zelo raznolik. Ugotovljenih je bilo več problemov (kadrovski, tehnični, strukturiranost podatkov, ...). Na podlagi ugotovitev analize bo v prihodnje potrebno aktivno in sistemsko pristopiti k nadaljnjim korakom za izboljšanje trajne hrambe digitaliziranega gradiva in njegovo verodostojnost.

Skupno je bilo v letu 2021 namenjenih za kritje programskih materialnih stroškov v državnih muzejih za naloge digitalizacije, iz sredstev državnega proračuna, 176.000 EUR.

Graf 2: Odobrena višina sredstev državnega proračuna za namen digitalizacije v državnih muzejih (N=7 muzejev) v EUR, obdobju od 2010 do 2021.

Vir: Izdane odločbe državnim muzejem v letih od 2010 do 2021.

Tabela 2: Število uporabnikov digitalnih vsebin na spletni strani muzeja od leta 2015 do 2021.

Javni zavod	Število uporabnikov digitalnih vsebin na spletni strani muzeja						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Narodni muzej Slovenije	81.115	69.217	215.655	82.445	69.899	78.333	92.080
Prirodoslovni muzej Slovenije	-	58.290	60.000	60.000	50.057	59.948	78.525
Slovenski etnografski muzej	100.000	443.045	442.914	442.001	518.071	755.686	688.674
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	110.192	169.306	132.251	582.516	633.647	33.948	43.256
Tehniški muzej Slovenije	67.692	73.264	117.070	103.623	35.368	66.583	72.147
Muzej krščanstva na Slovenskem	9.989	4.401	4.473	2.602	1.060	1.328	2.051
Narodna galerija	486.407	3.128.582	416.729	92.637	95.223	97.855	98.736
Muzej slovenske osamosvojitve	-	-	-	-	--		0
Skupaj	855.395	3.946.105	1.389.092	1.365.824	1.403.325	1.093.681	1.075.469

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 in 2021.

V državnih muzejih so v zadnjih letih naredili večje premike na področju predstavljanja vsebin, zbirk in predmetov premične kulturne dediščine. Z zagotavljanjem dodatnih proračunskih sredstev za namen procesa digitalizacije, v najširšem pomenu, so uspeli pripraviti številne zanimive predstavitve, ki so preko svetovnega spleta dostopne zainteresirani javnost. Prednost tovrstnega predstavljanja dediščine, ki jo razstavljajo in hranijo muzeji, se je dobro izkazala v času omejitev števila obiskovalcev ali celo zaprtosti muzejev zaradi ukrepov za zaježitev epidemije Covid-19. Iz letnih poročil so povzeti podatki o dostopnih vsebinah in naslovih spletnih strani preko katerih se zainteresirana javnost lahko seznani s predmeti, zbirkami, razstavami in drugimi aktivnostmi v muzejih. Iz priložene tabele je razvidno, da je navedena prva predstavitev v letu 2013 (Slovenski etnografski muzej, razstava *Vrata. Prostorski in simbolni prehodi življenja*.) Večina tovrstnih predstavitev je nastala v letu 2021.

Tabela 3: Spletne predstavitve vsebin, zbirk in predmetov premične kulturne dediščine državnih javnih zavodov, ki so bile dostopne javnosti v letu 2021.

Javni zavod	Naslov vsebine	Leto prve predstavitve	Spletna stran
Narodni muzej Slovenije	Raziskovalno delo v sodobnem muzeju	2020	www.nms.si/si/razstave/e-razstave/10297-Raziskovalno-delo-v-sodobnem-muzeju
	200 let, 200 predmetov	2020–2021	https://www.nms.si/si/200-let/200-predmetov
	Najstarejše zgodbe s stičišča svetov	2021	https://www.nms.si/si/razstav-e/virtualne-razstave/najstarejse
	Železnodobne zgodbe s stičišča svetov	2020	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/zeleznodobne
	Rimske zgodbe s stičišča svetov	2020	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/rimske-zgodbe
	Srednjeveške zgodbe s stičišča svetov	2020	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/srednjeveske
	Zgodovinske in umetnostne zbirke	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave
	Rimski lapidarij	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/rimski-lapidarij
	Grad Snežnik	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/grad-sneznik
	»Slovenci, za zmiraj gre!« Razstava ob 100. obletnici koroškega plebiscita	2020	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/slovenci-za-zmiraj-gre
	Ko zapoje kovina	2020	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/kovina
	Koptske tkanine iz zbirke Narodnega muzeja Slovenije	2020	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/koptske-tkanine
	Prazgodovinski zakladi Narodnega muzeja Slovenije	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/prazgodovinski-zakladi
	V dobrih rokah	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/v-dobrih-rokah
	Dr. Janez Drnovšek	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/dr-janez-drnovsek
	Skrivnost lože	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/skrivnost-loze
	Zlati prah	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/zlati-prah
	Arhivi – zakladnice spomina	2020	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/arhivi
	Fronte se začnajo prebujati	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/fronte
	Mumija in krokodil	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/mumija-in-

			krokodil
	Vitez, dama in zmaj	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/vitez-dama-in-zmaj
	Ljubljana – kulturna dediščina reke	2019	www.nms.si/si/razstave/virtualne-razstave/ljubljana
Prirodoslovni muzej Slovenije	Naše malo veliko morje	2020	https://www.mojaslovenija.si/MuzejiInGalerije/PrirodoslovniMuzejSlovenije/2020/NaseMorje/index.html
	Geološko-palontološka zbirka	2021	https://www.mojaslovenija.si/MuzejiInGalerije/PrirodoslovniMuzejSlovenije/2020/StalnaRazstava02/index.html
	Zbirka plazilcev, sladkovodnih rib, okostja vretenčarjev in slovensko morje	2021	https://www.mojaslovenija.si/MuzejiInGalerije/PrirodoslovniMuzejSlovenije/2020/StalnaRazstava01/index.html#SladkovodnedneRibe
	Zbirka ptic	2021	https://www.mojaslovenija.si/MuzejiInGalerije/PrirodoslovniMuzejSlovenije/2020/StalnaRazstava01/index.html#Ptici
	Gozdna diorama	2021	https://www.mojaslovenija.si/MuzejiInGalerije/PrirodoslovniMuzejSlovenije/2020/StalnaRazstava01/index.html#GozdnaDiorama
	Alpska diorama	2021	https://www.mojaslovenija.si/MuzejiInGalerije/PrirodoslovniMuzejSlovenije/2020/StalnaRazstava01/index.html#AlpskaDiorama
	<i>Model kraške jame</i>	2021	https://www.mojaslovenija.si/MuzejiInGalerije/PrirodoslovniMuzejSlovenije/2020/StalnaRazstava01/index.html#KraskeJame
	Razsvetljeno naravoslovje: Scopoli in Zois	2021	https://www.mojaslovenija.si/MuzejiInGalerije/PrirodoslovniMuzejSlovenije/2020/RazstavniHodnik/index.html#node17
Slovenski etnografski muzej	Morje – naše življenje Odstrti spomini s podstrešja nabrežinske ribiške družine (<i>virtualni sprehod</i>)	2021	https://www.etno-muzej.si/morje/
	La Doctora: Življenje in delo slovenske znanstvenice v Paragvaju (<i>virtualni sprehod</i>)	2021	https://www.etno-muzej.si/doctora/

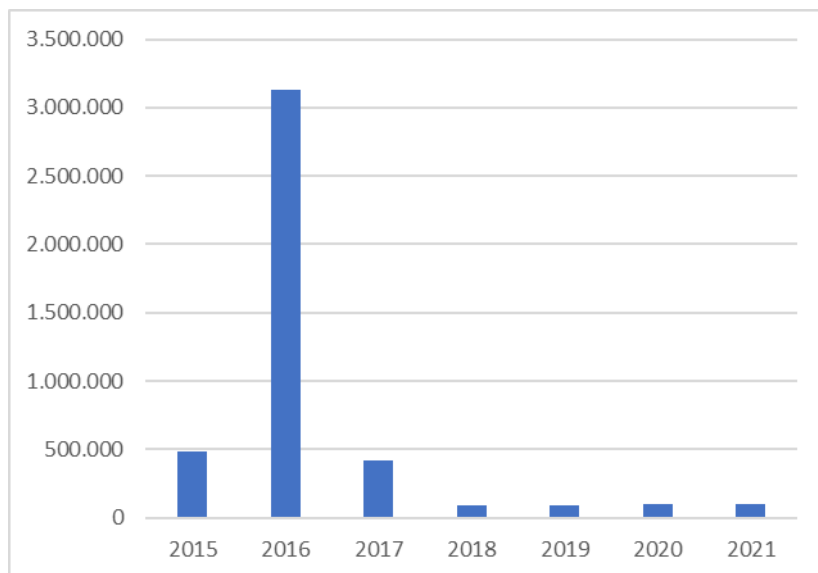
Med naravo in kulturo (virtualni sprehod)	2021	https://www.etno-muzej.si/mnd
Ljudska umetnost med domom in svetom: Zbirke SEM in ljudske umetnosti NSK skupine IRWIN (virtualni sprehod)	2021	https://www.etno-muzej.si/lumdis
Bosi. Obuti. Sezuti. (virtualni sprehod)	2020	https://www.etno-muzej.si/bosiobutisezuti/
Kjer so čebele doma (virtualni sprehod)	2020	https://www.etno-muzej.si/sl/razstave/kjer-so-cebele-doma-spletna-razstava
Galerija pripovedi in portretov (spremljevalna medijska interaktivna točka na stalni razstavi <i>Jaz, mi in drugi: podobe mojega sveta</i> , 62 filmov)	2010 in 2020	https://www.etno-muzej.si/sl/galerija-pripovedovalcev
Po korakih: obuvala iz zbirke SEM	2021	https://www.etno-muzej.si/sl/razstave/e-razstave
Najstarejše zbirke Slovenskega etnografskega muzeja (e-razstava)	2021	https://www.etno-muzej.si/tip/najstarejse-zbirke-slovenskega-etnografskega-muzeja
Morje-naše življenje (e-razstava)	2019	https://www.etno-muzej.si/sl/razstave/morjenas-e-zivljenje
Čipka je... (e-razstava)	2017	https://www.etno-muzej.si/sl/razstave/cipka-je
<i>Na obisku doma: Rož, Podjuna, Zilja</i> (e-razstava)	2017	https://www.etno-muzej.si/sl/razstave/na-obisku-doma-roz-podjuna-zilja
Magija amuletov (virtualni sprehod)	2014	https://www.etno-muzej.si/sl/razstave/magija-amuletov-0
Vrata. Prostorski in simbolni prehodi življenja.	2013	https://www.burger.si/MuzejilnGalerije/SlovenskiEtnografskiMuzej/Vrata/gremo.html
Med naravo in kulturo, stalna razstava (razstava v slikah)	2020	https://www.etno-muzej.si/razstave-v-slikah
Jaz, mi in drugi: Podobe mojega sveta, stalna razstava (razstava v slikah)	2020	https://www.etno-muzej.si/razstave-v-slikah
Lectarstvo je krajcarkšeft, stalna razstava (razstava v slikah)	2020	https://www.etno-muzej.si/razstave-v-slikah
Hrvaške otroške igrače med tradicijo in sodobnostjo, gostujoča razstava Etnografski muzej Zagreb (razstava v slikah)	2020	https://www.etno-muzej.si/razstave-v-slikah

	Šamanizem ljudstev Sibirije, gostujoča razstava Ruski etnografski muzej Sankt Peterburg (razstava v slikah)	2020	https://www.etno-muzej.si/razstave-v-slikah
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	Zveza tabornikov Slovenije (70 let Zveze tabornikov Slovenije)	september 2021	https://www.muzej-nz.si/si/1951
	Republika Slovenija 30 let	2021	MNZS (muzej-nz.si)
Tehniški muzej Slovenije	Virtualni ogled zbirke protokolarnih vozil Tehniškega muzeja Slovenije	2017	www.tms.si/Titovazbirka/
	Virtualni ogled Muzeja pošte in telekomunikacij v Polhovem Gradcu	2019	my.matterport.com/show/?m=XMVU9qUDiiZ&fbclid=IwAR2jFAMLHoIXxMS1JuKeOg7ib36LPxu1yZVc9L6ULrBjtmx15uM4GoqbTs0
	Virtualna ekskurzija: Robot.si	2021	www.tms.si/RobotSi/
	Virtualna ekskurzija: Grafična dejavnost Janeza Vajkarda Valvasorja na gradu Bogenšperk	2021	www.tms.si/graficna-dejavnost-janeza-vajkarda-valvasorja/
	Virtualna ekskurzija: Valvasorjev pogled v naravo" na gardu Bogenšperk	2021	www.tms.si/valvasorjev-pogled-v-naravo/
	Virtualna ekskurzija: Slovenska geodetska zbirka na gradu Bogenšperk	2021	www.tms.si/slovenska-geodetska-zbirka/
	Virtualna ekskurzija: Pozor elektrika!	2021	www.tms.si/pozor-elektrika/
	Virtualna ekskurzija: Tehnika za šport	2021	www.tms.si/razstava-tehnika-za-sport/
	E-razstava: 70 let TMS: Prerez muzejske aktivnosti skozi zbirko plakatov	2021	www.tms.si/2021/03/25/e-razstava-plakati-tms/
	E-razstava: Z vami že 70 let	2021	www.tms.si/2021/02/24/razstava-70-let-tms/
Muzej krščanstva na Slovenskem	Virtualni sprehod po stalnih razstavah	2021	https://www.mks-sticna.si/virtualnisprehod/ in https://www.instagram.com/p/CWF0OJBodYV/
	Skrivnostni svet srednjeveških pisarjev	2021	https://www.youtube.com/watch?v=uGCesUpHTwY&t=3s https://www.instagram.com/p/CYRHsKYqfkl/
Narodna galerija	Portreti otrok v stalni zbirki Narodne galerije	2021	https://www.ng-slo.si/si/razstave-in-projekti/razstava/portreti-otrok?id=5121 in https://www.ng-slo.si/en/exhibitions-and-

			projects/exibition-or-project/portraits-of-children?id=5121
	Herojski hrast in lirična breza	2021	https://www.ng-slo.si/si/razstave-in-projekti/razstava/herojski-hrast-in-liricna-breza-upodobitve-dreves?id=5137 in https://www.ng-slo.si/en/exhibitions-and-projects/exibition-or-project/the-heroic-oak-and-the-lyrical-birch-depictions-of-trees?id=5137
	Od blizu	2021	https://www.ng-slo.si/si/razstave-in-projekti/razstava/od-blizu?id=5139 in https://www.ng-slo.si/en/exhibitions-and-projects/exibition-or-project/from-close-up?id=5139

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021

Graf 3: Število uporabnikov digitalnih vsebin na spletnih straneh muzejev.

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 in 2021.

Odkupi predmetov premične kulturne dediščine

V skladu s poslanstvom državnih muzejev in njihovimi zbirkami ter politiko dopolnjevanja in izpopolnjevanja nekaterih vrzeli v obstoječih zbirkah, se državnim muzejem za namen odkupov

predmetov premične kulturne dediščine dodeljujejo sredstva državnega proračuna. Za leto 2021 je bilo iz sredstev proračuna državnim muzejem odobreno 182.010 EUR.

Narodnemu muzeju je bilo odobreno skupno 50.000 EUR za odkup dveh *Zbirk bankovcev držav sveta*. Prirodoslovnemu muzeju Slovenije je bilo odobreno 5.200 EUR za odkup *Zbirke mineralov Škofjeloškega hribovja*.

Slovenskemu etnografskemu muzeju je bilo odobreno za odkupe skupni višini do 6.670 EUR, od tega za: *Zbirko pustnih mask liški pustje* (1.900 EUR), *Kurentijo* (2.200 EUR), *Predmete slovenskih blagovnih znamk Pivovarne Union in Saturnusa* (1.170 EUR) in *Kitajsko-japonski čajni servis in dve kitajski vazi* (1.400 EUR).

Muzeju novejša zgodovine Slovenije je bilo odobreno 34.500 EUR za odkup predmeta, *Metod Frlic, Portret Jožeta Pučnika, 2021, mavec in bron* (9.500 EUR) in za fotografsko gradivo *Joco Žnidaršič, 100.000 negativov fotografij in diapozitivov iz obdobja osamosvajanja RS, 1988-1992* (25.000 EUR). Muzeju krščanstva na Slovenskem je bilo odobreno za odkupe v skupno 2.800 EUR, od tega za: *Klečalnik kanonika Franceta Dolinarja* (1.100 EUR) in *Ivan Vurnik: Mašni plašč za II. Evharistični kongres za Jugoslavijo in dodatke k liturgični opremi (1936)* (1.700 EUR).

Narodni galeriji je bilo odobreno 84.840 EUR za naslednja likovna dela: *Matija Jama: Bled (1924-1930) olje/platno* (25.000 EUR), *Michele Benedetti: Fokoonova žena z bogto Jonko Poliorketes z Lamijo in hetero Demo (bakrena grafična plošča)* (1.840 EUR), *Rihard Jakopič: Industrija na deželi (1933) pastel /papir, nesignirano* (10.000 EUR) in *Hinko Smrekar, Oprema za Krpanovo kobilu (akvarel, tuš, papir)* (3.000 EUR) ter *Luca Carlevarijs, Pristanišče pred obzidanim mestom, 1705* (45.000 EUR).

Konserviranje in restavriranje

Poleg evidentiranja, zbiranja, urejanja dokumentacije o predmetih, hranjenja, strokovne obdelave in predstavljanja predmetov javnosti, sodi v okvir temeljnega poslanstva muzejev tudi skrb za fizično ohranjanje predmetov. Slednje je pomembna naloga javne službe, saj le pravočasna in pravilna strokovna skrb za fizično ohranjanje lastnosti nacionalno pomembnih predmetov kulturne dediščine, omogoča ohranjanje predmetov za prihodnje generacije. Iz prejetih letnih poročil državnih muzejih je razvidno, da je bilo v letu 2021 skupno restavriranih več predmetov, konserviranih pa manj kot v preteklem letu. Ob tem je potrebno opozoriti na navedene številke Prirodoslovnega muzeja Slovenije (8.637 konserviranih predmetov v letu 2020) zaradi katerih se kaže skupno manjše število konserviranih predmetov v skupnem številu. V nadaljevanju so povzeti podatki in pojasnila, ki so jih v letna poročila zapisali v posameznih muzejih.

V Narodnem muzeju Slovenije so v letno poročilo zapisali le, da za konserviranje muzejskih predmetov - za paspartuiranje v Grafičnem kabinetu najemajo zunanjega sodelavca. Zaradi primanjkovanja finančnih sredstev je muzej prekinil sodelovanje z njim, še preden bi lahko opravil načrtovano delo. Načrtovano konserviranje v drugih oddelkih (Oddelek za konserviranje in restavriranje ter Knjižnica) je bilo preseženo.

V Prirodoslovnem muzeju Slovenije je bil pri delu z zbirkami poudarek na urejanju obstoječega gradiva ter obdelavi in pripravi gradiva v povezavi z razstavnim in ob-razstavnim programom (stalna razstava, vitrine četrletja, občasne razstave). Delo z naravoslovnimi zbirkami in gradivom, za katerega skrbijo kustodiat je sledilo skupnim ciljem letnega programa s poudarkom na 200-letnici ustanovitve muzeja. Glede na načrtovano, so realizirali več rednega dela, kar izkazuje število inventariziranih predmetov z urejeno digitalizirano dokumentacijo, digitalizacija in restavriranje muzejskih predmetov. Števila izdelanih kopij predmetov niso ustrezno načrtovali, zato je realiziranih manj kopij. Nadalje so zapisali, da je učinke projektov na izvedbo rednega dela težko predvideti in enako velja za dotok gradiva. Številke izkazujejo zelo različno zahtevno delo, pa tudi primerki so zelo raznoliki. Poudariti je potrebno, da so strokovni delavci opravili izjemno delo, ki ni razvidno zgolj iz tovrstne primerjalne statistike.

V Slovenskem etnografskem muzeju se je konserviranje in restavriranje nanašalo predvsem na razstavi *Ljudska umetnost med domom in svetom* in *Mi za mizo*, kjer je več predmetov potrebovalo konservatorsko-restavratorske postopke, kot so sprva pričakovali. Poleg tega so preventivno konservirali še cca. 430 predmetov (priprava na razstavo, zaplinjevanje z dušikom, zamenjava embalaže v depoju...), več kot 900 predmetov pa je bilo preventivno obdelanih ob popisu zbirke igrač. V Muzeju novejših zgodovine Slovenije je bilo v letu 2021 preseženo število konserviranih predmetov, zaradi konserviranja predmetov za razstave in nujne konservacije preseljenih predmetov v prostore državnih depojev v Pivki. Načrtovano restavriranje slike Tone Kralja v zunanji delavnici, Restavratorskem centru Slovenije, še poteka.

V Tehniškem muzeju Slovenije je realizacija pri konserviranju presegla načrtovano, saj so uspeli zapliniti predmete predvsem iz lovske zbirke in organske predmete iz drugih zbirk. Tu je šteto tudi 166 predmetov, ki so še v postopku inventarizacije, ki bo na vrsti takoj v pričetku leta 2022. V letu 2021 so dokončali dva večja projekta, to je restavriranje Lobetovega tramvaja in restavriranje vojaškega avtomobila Zastava AR 55. V delu pa je še restavriranje osebnega avtomobila NSU Prinz 1200C, ki bo dokončan v letu 2022. Pri teh projektih je bilo opravljenih zelo veliko število ur, zaradi velike zahtevnosti in velikosti predmetov. Zaradi teh projektov, težav s koronskimi ukrepi (več ljudi je nekaj časa delalo od doma) in tudi zaradi dveh daljših bolniških odsotnosti dveh restavratorjev, je realizacija pri restavriranju nekoliko nižja.

V Muzeju krščanstva na Slovenskem so bile zaradi pojava plesni na muzejskem tekstilu po poplavi julija 2020 prioritete v letu 2021 pretežno na tekstilu. Očiščenih je bilo 43 tekstilij (od tega 11 zunanjih izvajalec). Na 320 tekstilijah je bil opravljen preventivni pregled, zračenje, zaščita (molji, prah, plesen, drugo) in urejena dokumentacija stanja. Konserviranih je bilo 129 predmetov, (vpisanih v inventarno ali akcesijsko knjigo), restavriran pa eden. Očiščena, zaščitena z arhivskim materialom in urejena je *Humekova zbirka* 87 likovnih del na papirju. Kopija predmeta je postavljena na ogled na stalni razstavi namesto občutljivega originala. Poleg rednega dela v restavratorski delavnici so v letu 2021 vzpostavili boljši redni monitoring temperature in vlage na dvajsetih merilnih točkah po muzeju (prenosi, shranjevanje in obdelava podatkov), izboljšali so pogoje hranjenja predmetov (primernejša zaščitna embalaža in drugi preventivni ukrepi). Za popularizacijo ohranjanja dediščine sta bili izvedeni dve kamišibaj delavnici, ilustracije kamišibaja *Vitez in zmaj* pa so bile delno prilagojene še za natis istoimenske muzejske slikanice. Za načrtovano senčno gledališče, ki bo nova pedagoška ponudba, je restavratorka izdelala kuliso, nabavila pripomočke ter zbrala gradivo.

V Narodni galeriji je bilo konserviranih in restavriranih del več kot so planirali. Restavriranih je bilo več okrasnih okvirjev za razstavo Fortunat Bergant, število del je preseženo tudi pri restavriranju plastik. Pri obsežni razstavi Hinka Smrekarja je bilo konserviranih več del iz privatnega lastništva.

Tabela 4: Število zaposlenih konservatorjev-restavratorjev v državnih muzejih (financer MK) in število konserviranih in restavriranih muzejskih predmetov v letu 2020 in 2021.

Javni zavod	Število zaposlenih konservatorjev-restavratorjev		Število predmetov					
			Konservirani muzejski predmeti - lastna zbirka		Restavrirani predmeti - lastna zbirka		Izdelane kopije muzejskih predmetov	Opravljene analize na predmetih
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2021	2021
Narodni muzej Slovenije	10	10	1.803	976	640	624	92	530
Prirodoslovni muzej Slovenije	4	4	8.637	961	736	1.087	4	-
Slovenski etnografski muzej	4	4	311	456	40	132	2	-
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	3	3	132	185	3	1	-	-
Tehniški muzej Slovenije	7	7	1.102	933	44	43	0	-
Muzej krščanstva na Slovenskem	1	1	31	36	1	1	1	-
Narodna galerija	5	4	238	463	119	94	0	-
Muzej slovenske	-	0	-	0	-	0	-	-

osamosvojitve								
Skupaj	34	33	12.254	4.010	1.583	1.982	99	530

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2020 in 2021.

Proučevanje in interpretacija premične kulturne dediščine ter sodelovanje z znanstveno izobraževalnimi ustanovami doma in v tujini

Proučevanje in interpretacija premične kulturne dediščine sta nalogi, ki vključujeta aktivno delo vseh zaposlenih strokovnih delavcev v muzejih. Delo se nanaša na spekter različnih opravil, katerih skupini cilj je priprava novih in dopolnjevanje obstoječih razstavnih projektov in publikacij, skladnih s poslanstvom javnega zavoda.

Iz Narodnega muzeja Slovenije poročajo, da bili vsi projekti, povezani z 200-letnico Narodnega muzeja Slovenije v celoti realizirani (razstave, publikacije, filmi idr.). Po oddelkih muzeja so bile opravljene naslednje naloge; V Numizmatičnem kabinetu so načrtovali udeležbo na treh mednarodnih simpozijih: dva sta bila zaradi epidemioloških ukrepov odpovedana. V Arheološkem oddelku se je več dejavnosti v povezavi s proučevanjem in interpretacijo premične kulturne dediščine nanašalo na dopolnjevanje stalne arheološke razstave *Zgodbe s stičišča svetov*. Izvedli so arheološka sondiranja na najdišču Kopa nad Kompoljami, kar je prispevalo k osvetlitvi okoliščin odkritja negovske čelade, ki jo muzej hrani že od druge polovice 19. stoletja. Ugotovitve so predstavili v dokumentarnem filmu TV Slovenija ob 200-letnici muzeja, na strokovnem srečanju *Gabrovčev dan – Gorenjska halštatska kulturna skupina*, ki ga organizira Slovensko arheološko društvo in v strokovnem poročilu za Zavod za varstvo kulturne dediščine. Dalje navajajo, da bodo rezultati poglobljenega študija prazgodovinskih in rimskih najdb predstavljeni v novem zvezku serije *Katalogi in monografije* (št. 45), ki je pripravljen za tisk. V sodelovanju s Tolminskim muzejem so proučevali arheološke najdbe z več najdišč v okolici Krna, največ z železnodobnega grobišča Gradec pri Krnu in zgodnj srednjeveške postojanke Veliki Gradec pri Drežnici. Rezultat sodelovanja je postavljena razstava z naslovom *V deželici Simona Rutarja* v Tolminskem muzeju. Ob razstavi je Izšel tudi spremni katalog, medtem ko je bila znanstvena objava o grobišču Gradec pri Krnu sprejeta v tisk in bo izšla v 73. številki *Arheološkega vestnika*. V sodelovanju z Oddelkom za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani so bili opravljeni terenski pregledi najdišča Gutenwerd. Analiza količine, vrste, ohranjenosti in razporeditve najdb skupaj s podatki lidarja in starih katastrov je pokazala obstoj še dveh cest v naselbini ter obstoj več hišnih parcel ob cestah. Geofizikalnih meritev zaradi pomanjkanja denarja še niso izvedli. Za analizo 37 kamnitih artefaktov z najdišča Otok pri Dobravi so naredili popis predmetov, risarsko in fotografsko dokumentacijo; geološke analize sledijo v letu 2022. Za izdelavo načrta kamnitih žrmelj so zbrali primerjalno tujo strokovno literaturo.

Proučevanje teme, ki je tesno povezana z 200-letnico ustanovitve današnjega Narodnega muzeja Slovenije, je bilo dokončano z uspešnim zagovorom doktorske disertacije dr. Mateje Kos (Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani - študijski program Humanistika in družboslovje, področje Heritologija). Dognanja so bila predstavljena tudi na III. kongresu slovenskih muzealcev ter na spletnem predavanju v organizaciji Slovenskega muzejskega društva. Vsi oddelki muzeja so bili aktivni na projektu razstave, ki bo postavljena na Blejskem otoku. *Razstava Simboli Slovenije – Podoba raja*. Za razstavo na Blejskem otoku je bil tekom zaključne faze projekta spremenjen naslov, ki se bo po novem glasil *Sveti kraj med valovi slovenstva*. Razstava čaka na fizično postavitev. Na Oddelku za konserviranje in restavriranje so bila načrtovana preučevanja in sodelovanja z drugimi institucijami v večini izvedena oz. se izvajajo, kolikor je to dovoljevala epidemiološka situacija. Ta večinoma ni okrnila znanstveno-raziskovalnih projektov, z izjemo službenih poti. Načrtovane službene poti v Sloveniji so vključevale udeležbo na *Strokovnem srečanju konservatorjev-restavratorjev*, ki se ga je udeležilo sedem sodelavcev in nekaj izobraževanj ter preučevanj, ki zaradi epidemiološke situacije in delno spremembe prioritet niso bila izvedena (preučevanje materialov na slikah in polihromnih plastikah, delavnica slikanja ikon, PHEN). Prav tako ni bila izvedena *Strokovna ekskurzija Društva restavratorjev Slovenije*, ki bi se je moralo udeležiti pet sodelavcev. V Prirodoslovnem muzeju Slovenije so zastavljene naloge prilagodili možnostim (vseh službenih potovanj v tujino niso izvedli, izkoristili so možnosti sodelovanja na daljavo, poskrbeli so za podaljšanje programa ERASMUS+, ki bo del neizvedenih poti omogočil v letu 2022). Izvedbo so predvideli že v programu dela (da je namesto službenih potovanj možna prilagojena izvedba programa za doseg podobnih ciljev, v kolikor zaradi korona virusne bolezni službenih poti ne bi bilo možno izvesti).

Prirodoslovni muzej Slovenije je v letu 2021 organiziral mednarodno konferenco *COM NATHIST – Conference : the oldest natural history collections as a challenge of research and public programs*, ki je potekala v Ljubljani, in sicer na daljavo. Poleg organizacije je muzej sodeloval tudi s predavanji, predvsem pa je konferenco zaključil s slovesnostjo ob 200-letnici muzeja, na katero so bili povabljeni domači in tuji gostje (ne zgolj udeleženci konference). Približno sto gostov se je slovesnosti udeležilo v Cankarjevem domu, vsled korona virusne situacije pa so se strokovnjaki iz vsega sveta ter zainteresirana javnost slovesnosti lahko udeležili tudi v živo na daljavo. V Slovenskem etnografskem muzeju sta proučevanje in interpretacija premične kulturne dediščine potekala skladno s programom in ni bilo večjih odstopanj. Skladno s tem je potekalo tudi sodelovanje z mednarodnimi institucijami doma in v tujini.

Slovenski etnografski muzej se je odzival na pobude s terena. Tako je bilo opravljenega precej dodatnega proučevanja in sodelovanj pri urejanju muzejskih zbirk ter nastajanju razstav (stalna razstava na gradu Štanjel). Ob razstavi *Mi za mizo* je potekalo sodelovanje s fakultetami in

gospodarstvom. Opravljena je bila obsežna terenska raziskava, ki je vključevala tudi Slovence v sosednjih državah. Ob razstavi je potekalo zbiranje terenskega gradiva. Ob razstavi *Ljudska umetnost med domom in svetom: Zbirki NSK in ljudske umetnosti* NSK skupine IRWIN je Slovenski etnografski muzej poleg kataloga izdal časopis v obsegu osem strani, katerega namen je obiskovalcem razstave podati zgoščeno informacijo o strukturi in konceptu razstave. Namenjen je tako strokovni javnosti kot obiskovalcem razstave, ki si želijo izvedeti več. Na področju mednarodnega sodelovanja so v muzeju izpostavili razstavni projekt *La Doctora*. Zbrano gradivo za razstavo so strokovnjaki v Muzeju Andres Barbero v Paragvaju studijsko fotografirali, skenirali in digitalizirali. Poleg razstavljenih dokumentov je za Slovenski etnografski muzej pomembna pridobitev izjemnega fonda digitalnih podatkov in so na voljo v znanstveno raziskovalne namene. Nadaljevalo se je sodelovanje s Slovenci v sosednjih državah: raziskave, predavanja, svetovanje, razstave. Do odstopanj je prišlo v Kustodiatu za obrt in trgovino, saj je po upokojitvi odgovornega kustosa v drugi polovici leta, delo prevzela druga oseba. Delo je opravila v skladu s programom kustodiatu za leto 2021 in strategijo Slovenskega etnografskega muzeja. Dodatne naloge pa so nastale tudi zaradi podrtja Lectarije in razstave *Lectarija je krajcarkšeft* ter dela na novem konceptu Plečnikove lectarije. Muzej je sodeloval s Kamnosežtvom Svete, ki je izdelalo 3D sken in video predstavitev najstarejšega muzejskega predmeta-kamnite posode za olje iz Kobdilja pri Štanjelu z letnico 1535. Ob tem je bila opravljena terenska raziskava z namenom ugotovitve vrste kamna, iz katere je posoda izdelana. Cilj sodelovanja je poleg povečanje digitalne dostopnosti do predmeta tudi izdelava kopije predmeta, ki bo na ogled na novi stalni razstavi *Natura 2000* v gradu Štanjel.

V Muzeju novejšje zgodovine Slovenije so bili načrtovani cilji proučevanj za leto 2021 izpolnjeni. Del proučevanj vezanih na razstavne projekte, je bil zaključen in izveden, večletna proučevanja se nadaljujejo po načrtovanem terminskem načrtu realizacije. V letu 2021 je bila zaključena prenova sobe stalne razstave namenjene prvi svetovni vojni. V depoju v Pivki je potekalo urejanje večjega števila predmetov, urejen knjižni depo ter v ogledni in zaprti del depoja umeščeno nekaj večjih predmetov (umetniška dela, letalska krila ipd.) V Pivko je bilo prepeljano gradivo iz zbirke protokolarnih daril nekdanjih predsednikov RS dr. Janeza Drnovška in dr. Danila Türka, ki jih je Muzej novejšje zgodovine Slovenije v dogovoru z Uradom predsednika RS, prevzel od Vojaškega muzeja Slovenske vojske. Gradivo se pregleduje in pripravlja za ogled v odprtih depojih državnih muzejev v Pivki. V okviru preučevanja *Slovenci v koncentracijskih taboriščih* je kustodinja vzpostavila nov seznam taboriščnikov iz KL Auschwitz, dopolnila seznane z novimi transporti, iskala družinske zgodbe in pregledovala arhive. Muzej je sodeloval s Centrom za judovsko kulturno dediščino Sinagoga Maribor, Muzejem novejšje zgodovine Celje, INZ in arhivom Državnega muzeja Auschwitz Birkenau. Za projekt *Mladost v XX. stoletju* je bilo pregledano gradivo nemških mladinskih

organizacij, ki so delovale na Gorenjskem. V okviru preučevanja *Raznarodovanje med drugo svetovno vojno* je bilo raziskano gradivo prisilnih delavcev, ki so bili poslani na delo v Nemčijo in na Norveško ter prisilna mobilizacija na Štajerskem, predvsem skozi gradivo repatriacijskih baz in gradivo, ki ga hrani Muzej novejšje zgodovine Slovenije. V okviru preučevanja *Povojna prikrita grobišča* je muzej prevzel gradivo, ki ga je hranil arheološki biro Auguste d.o.o., v depojih v Cerknici, in sicer okoli 4.000 predmetov iz 36 povojnih grobišč. Gradivo je sedaj hranjeno v depojih Muzeja novejšje zgodovine Slovenije v Pivki in je delno v konservaciji. Poseben projekt, ki ga ni bilo v rednem programu in je bil pridobljen sredi leta 2021, je *Nacionalna spletna zbirka spominskih izjav o demokratizaciji in osamosvojitvi Slovenije*, za katero so dr. Jože Dežman, dr. Monika Kokalj Kočever, Nataša Strlič in Irena Uršič izvajali intervjuje z video snemanjem in postprodukcijo za spletno predstavitev. Z medinstitucionalnim sodelovanjem s Cankarjevim domom je bila v Cankarjevem domu postavljena razstava fotografij Joca Žnidaršiča z naslovom *Leta preloma*. V skladu s programom so bile izvedena vsa proučevanje vezana na muzejske zbirke in posamezna vsebinska poglavja 20. stoletja. Izsledke proučevanj so kustosi predstavljali v strokovnih revijah (npr. *Fotoantika* ...), radijskih oddajah, spletnih straneh Muzeja (www.muzej-nz.si) in v virtualnih predstavitvah (npr. Muzeji za raznolikost in vključenost : Aktualni razstavnici in raziskovalni projekti kustosov Muzeja novejšje zgodovine Slovenije - Zoom predstavitev 4. 6. 2021, z zgodbo o zadnjih mesecih življenja jugoslovanskega predsednika Josipa Broza Tita skozi muzejsko gradivo naslovom *Od jutranje halje do tulca manevrskega naboja*. V sodelovanju z drugimi ustanovami in organizacijami (npr. z Zvezo prijateljev mladine Slovenije: spletni seminar o boleznih v preteklosti za učitelje zgodovine, z Medobčinskim muzejem Kamnik in sodelujočimi ustanovami: medinstitucionalni virtualni projekt Maistrova pot, ...) so muzejski kustosi redno predstavljali muzejsko gradivo in izsledke svojih proučevanj. Kustosi so pripravili posebno spletno promocijsko predstavitev izbranih poglavij slovenske zgodovine 20. stoletja ob predsedovanju Slovenije Evropski uniji. Nadaljeval se je projekt *Moja zgodba: 30 let Republike Slovenije*. V skladu s proučevanjem vezanim na Obeleževanje obletnic dogodkov letu 2021 v Uradu predsednika RS so bile ob protokolarnih dogodkih (30. obletnica Brionske pogodbe, sprejetja Ustave RS ...) predstavljene fotografije iz fondov Muzeja novejšje zgodovine Slovenije.

V Tehniškem muzeju Slovenije so na področju proučevanja prometa v letu 2021 dosegli zastavljene cilje. Preučevanje za razstavo *O svetlobi* je potekalo po načrtih, prav tako nadaljevanje dela na področju elektrifikacije z razstavo *Pozor, visoka napetost*. Nadaljevali so z urejanjem in pregledovanjem fotografskega fonda ISKRA, iskanjem avtorjev fotografij v sodelovanju z drugimi ustanovami. V letu 2021 so pričeli z procesom digitalizacije muzejske analogne fototeke, skeniranih je bilo 10.658 enot. Srečanja srednjeevropskih muzejev MUT zaradi ukrepov za zaježitev korona

virusa ni bilo mogoče izpeljati, so pa s člani ostali v stiku in bodo poskusili dogodek izpeljati v letu 2022. Med načrtovanimi proučevanji v programu dela 2021 ni bilo izvedeno proučevanje *Nogavičarstvo na Slovenskem* zaradi dolgotrajne bolniške odsotnosti nosilca teme. Izvajanje se bo preneslo v leto 2022. Zaradi epidemioloških razmer ni bilo možno izvesti urejanja zbirk fotografska tehnika v depoj (Foto lab IJS), pisarniška tehnika in graverska obrt. Delo z arhivskim gradivom pa je bilo izvedeno v manjši meri, kot je bilo načrtovano. Zaradi nenačrtovane selitve *Slovenske geodetske zbirke* z gradu Bogenšperk v depo Pivka so zaposleni v muzeju več časa namenili geodetski tematiki. Pri proučevanju v povezavi z dogodki v letu 1922, ko je potekal v Ljubljani prvi jugoslovanski vsesokolski zlet, so sodelovali z Ribniškim muzejem (v povezavi s tovarno telovadnega orodja JOR, Jakob Oražem Ribnica). Nadaljevali so intenzivno sodelovanje z izobraževalnimi in raziskovalnimi ustanovami, gospodarstvom (DARS, LPP), in navezali sodelovanje z Muzejem telekomunikacij v Frankfurtu in Muzejem komunikacij v Lizboni.

V Muzeju krščanstva na Slovenskem so v okviru evropskega projekta *Cisterscapes* opravili raziskovanje gospodarske dejavnosti stiškega samostana in njegovega vpliva na gospodarstvo v širši okolici. Pripravili so besedila in slikovno gradivo za posodobitev ene od dveh že obstoječih maket. Maketa, ki prikazuje stiški samostan v času Valvasorja, je za lažji prikaz srednjeveških in novoveških gospodarskih dejavnosti znotraj samostanskega obzidja dopolnjena z AV/VR aplikacijami in animacijami. Nadaljevali so z raziskovanjem gospodarske dejavnosti na širšem vplivnem območju samostana. Pripravili so vlogo za kandidaturo za *Znak evropske dediščine*. Dopolnjevali so gis-databazo s podatki o posameznih elementih kulturne krajine v radiju 50 km okoli stiškega samostana itd. Intenzivno so sodelovali s predstavniki nosilca projekta Ladtkreis Bamberg in pridruženimi partnerji (priprava in izdaja skupne brošure, snemanje in objava minutnega video clipa o Stični, sodelovanje na skupnih konferencah, dogovarjanje z European Heritage Volunteers glede morebitne izvedbe rekonstrukcije samostanskega obzidja v prihodnosti. Nadaljevali so s sistematičnim proučevanjem Umetnostnozgodovinske zbirke in Kulturnozgodovinske zbirke za potrebe stalnih razstav, izvajanje matične službe.

V Narodni galeriji so v stalni zbirki del Zorana Mušiča februarja predstavili štiri nove slike, ki so jih pridobili iz DUTB. Zbirko periodično spreminjajo, zato se ta del preučevanja kontinuirano nadaljuje. Zbirka DUTB je bila na terenu v celoti popisana (lokaciji Postojna in Nova Gorica). Vse umetnine so vpisali program Galis. Službenih poti je bilo nekaj več od planiranih zaradi prevzemanja del Hinka Smrekarja pri zasebnih lastnikih. Proučevanje gradiva za razstave *Nove pridobitve Narodne galerije 2011-2020*, *Elda Piščanec* in *Matej Sternen* se zaključuje, saj bodo vse tri razstave po programu realizirane v letu 2022. Drugi projekti v sklopu preučevanja se nadaljujejo po programu.

Predstavljanje dediščine javnosti

V Narodnem muzeju Slovenije so v letu 2021 izvajali projekte in aktivnosti za obeležje 200-letnice ustanovitve sedanjega Narodnega muzeja Slovenije. Postavili so tri razstave in pripravili vrsto dogodkov. Pri osrednji razstavi ob praznovanju velikega jubileja, z naslovom *Zlata sled* (8.470 obiskovalcev), ki je bila postavljena v atriju Narodnega muzeja Slovenije je sodelovalo tudi 32 slovenskih muzejev in galerij. Pomemben jubilej je predstavila tudi razstava *Muzej skozi zgodovino. Najstarejše pridobitve Deželnega muzeja na Kranjski, zaposleni in obiskovalci* (<https://www.nms.si/si/razstave/10327-Muzej-skozi-zgodovino>). Razstavo, ki je bila na ogled v avli Narodnega muzeja Slovenije si je ogledalo 15.494 obiskovalcev. Obletnico - 30-letnico osamosvojitve Slovenije so v muzeju predstavili s fotografsko razstavo *Razstava fotografij Srdjana Živulovića ob 30-letnici samostojnosti Slovenije* (1.489 obiskovalcev). Poleg navedenega se je Narodni muzej Slovenije predstavil še na razstavi *Ustvarjalnost je super hrana*, ki jo je v Jakopičevem sprehajališču v parku Tivoli v Ljubljani organiziral Urad RS za intelektualno lastnino. Razstava o romanskih križih z naslovom *Kristus Kralj* je bila v Narodnem muzeju Slovenije – Metelkova postavljena decembra 2021, vendar je bil takrat muzej na Metelkovi bil zaprt: razstava se bo odprla skupaj z muzejsko lokacijo v letu 2022. Razstava bo na ogled do 30. maja 2022, nato se seli v Tolminski muzej. Razstavo spremlja manjša publikacija.

V Prirodoslovnem muzeju Slovenije niso mogli, zaradi razmer ob epidemiji in s tem povezanimi omejitvami, prenoviti dela stalne razstave (*Čudovita raznolikost žuželk*) dokončati v letu 2020, zato so realizacijo nadoknadili v letu 2021. Del stalne razstave je tako prenovljen v celoti in na ogled obiskovalcem. V sodelovanju z zunanjim izvajalcem so pripravili predstavitev mamuta z obogateno resničnostjo. Alpsko in barjansko dioramo so dopolnili z nekaj primerki, ki so jih pridobili v letu 2021. Pripravili so razstavo *200 let zakladnice narave*, v sklopu katere so pripravili tudi slovesnost v Cankarjevem domu ob 200-letnici muzeja. Tudi načrtovano razstavo *Ščepec soli* (5.044 obiskovalcev) so pripravili v skladu s planom in sodelovali na skupni razstavi v Jakopičevem drevoredu.

V Slovenskem etnografskem muzeju so kljub zaprtju muzeja za 25 dni in vsem omejitvam v koronavirusnem času, z delom večine strokovnega osebja od doma ter večjo prenovno vhodne avle muzeja za prijaznejši sprejem obiskovalcev (ki je potekala približno 4 mesece) v letu 2021 uspešno izvedli obsežen zastavljen program. V sklopu dopolnjevanja stalnih razstav in *Javnega programa SEM za 2021* so izvedli mnoge manjše razstave. Tudi v Slovenskem etnografskem muzeju so sodelovali in samostojno izvedli aktivnosti ob obeležju 200-letnici Kranjskega deželnega muzeja (sodelovali so na skupni razstavi *Muzej skozi zgodovino* z Narodnim muzejem Slovenije in Prirodoslovnim muzejem Slovenije) ter pripravili svojo manjšo razstavo *Korenine SEM*; 30. obletnici osamosvojitve Slovenije so posvetili dve razstavi – *Vtisi 30* (4.020 obiskovalcev) in *Ljudska umetnost med domom in svetom*

(1.654 obiskovalcev od odprtja razstave 22. oktober 2021). 300-letnici Škofjeloškega pasijona so se poklonili s priložnostno razstavo; s programi in tremi razstavami so sodelovali pri obeleževanju naziva Slovenija – Evropska gastronomska regija 2021 z lastno razstavo *Mi za mizo* (264 obiskovalcev od odprtja razstave 22. december 2021) in sodelovali na skupni razstavi Urada Vlade RS za intelektualno lastnino *Ustvarjalnost je super hrana*. Predsedovanje Slovenije EU so obeležili s sodelovanjem na razstavi *Odhajanje v nove svetove* v Schallaburg Kulturbetriebsges (Avstrija) za katero so izposodili Knobleharjevo afriško zbirko. V okviru opravljanja nalog Koordinatorja nesnovne kulturne dediščine so že tradicionalno Slovenski kulturni praznik posvetili pustni dediščini. Uspešno so obeležili tudi dneve odprtih vrat: za Mednarodni muzejski dan so sodelovali in koordinirali skupno razstavo nacionalnih muzejev Slovenije *Trenutki v času*, ki je bila posvečena 30-letnici osamosvojitve RS. Uspešno so gostili mednarodno potujočo razstavo Japonske fundacije *Sprevod nadnaravnih bitij yōkai* iz Japonske, ki je svojo pot po svetu pričela prav v Slovenskem etnografskem muzeju. Z razstavo *La Doctora* (6.436 obiskovalcev) so skozi redne vodene ogledske razkrivali zgodbo antropologinje dr. Branislave Sušnik v Paragvaju. Z razstavo *Ljudska umetnost med domom in svetom* so povezali na prvi pogled dve nezdružljivi temi - slovensko ljudsko umetnost in globalno ljudsko umetnost NSK. V letnem poročilu so še zapisali, da je razstava *Vtisi 30, Spomini Slovenk in Slovencev na 30 let samostojne Slovenije* (sodelovanje z Avstrijo, Italijo, Francijo, Nemčijo, Nizozemsko, Švedsko, Švico, Veliko Britanijo, Mehiko, ZDA, Kanado, Argentino in Avstralijo) naletela na izjemno odzivnost med Slovenci po svetu. V letu ostaja zaradi objektivnih okoliščin nerealizirana *Razstava Ivan Skušek in stanovanjska oprema kitajske aristokracije: 100 let Skušekove zbirke v Sloveniji* zaradi pandemije. V sodelovanju z Oddelkom za azijske študije Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, muzej projekt še načrtuje za realizacijo v letu 2023.

V Muzeju novejši zgodovine Slovenije so bili v programu načrtovani razstavniki projekti izvedeni v skladu z letnim delovnim načrtom. V letu 2021 so nadaljevali s prenovno stalne razstave (13. oktobra 2021 je bila odprta prenovljena soba stalne razstave *Slovenci v 20. stoletju o prvi svetovni vojni 1914 - 1918*). Muzej v letu 2021 zaradi omejitev povezanih s Covid-19 epidemijo ni izvedel javne predstavitve fotografske razstave *Frédéric de la Mure. Potovanje*. Odprtje razstave bo izvedeno v letu 2022 in bo na željo Francoskega instituta v Sloveniji vključeno v sklop dogodkov ob predsedovanju Francije Svetu EU ter z obiskom umetnika v Sloveniji. Razstava iz sklopa *Izbrane podobe XX. stoletja: Identiteta na prepihu* bo odprta v začetku leta 2022. Med najbolj prepoznavni projekti je bila razstava, pripravljena ob 30 letnici samostojnosti za naslovom *Republika Slovenija 30 let* (3.800 obiskovalcev).

V Tehniškem muzeju Slovenije so izvedli v okviru možnosti vse zastavljene razstavne projekte. Poleg tega so sodelovali pri snovanju in pripravi razstave *Ustvarjalnost je super hrana*, ki je bila v

organizaciji Urada RS za intelektualno lastnino na ogled na Jakopičevem sprehajališču, pri skupni panojski razstavi državnih muzejev Slovenije *Trenutki v času* ter skupni razstavi muzejev *Prihodnost muzejev: okrevanje in novi izzivi*, pod okriljem ICOM-a Slovenija.

Na občasni razstavi *Zlata sled* ob 200-letnici prvega muzeja na Slovenskem, ki je bila postavljena v Narodnem muzeju Slovenije, so sodelovali s predmetom iz Muzeja pošte in telekomunikacij in opozorili na uporabo zlata v tehnologiji.

V Muzeju krščanstva na Slovenskem so izpeljali vse načrtovane razstave. Odziv obiskovalcev je bil dober. Zaradi Covida-19 so razstavo o Škofjeloškem pasijonu morali odpreti virtualno, vse ostale pa so odprli v živo, ob upoštevanju vseh ukrepov Nacionalnega inštituta za javno zdravje. Z izposojjo dveh predmetov so sodelovali z Narodnim muzejem Slovenije pri jubilejni razstavi *Zlata sled: ob 200-letnici prvega muzeja na Slovenskem* in z Narodno galerijo pri eni od njihovih osrednjih razstav, razstavi o baročnem slikarju Fortunatu Bergantu.

Stalno zbirko Narodne galerije - **Zoran Mušič. Iz umetniške zbirke Ljubana, Milade in Vande Mušič** smo v januarju opremili z avdio vodniki in QR oznakami v slovenskem, angleškem in italijanskem jeziku in tako obiskovalcem omogočili samostojen voden ogled zbirke. V mesecu februarju je bila Zoranu Mušiču posvečena manjša začasna razstava *Mušičeva risba. Včerajšnji svet za jutri*, ki jo je mag. Gojko Zupan pripravil v okviru *Odstiranj*. Na isto temo je potekalo tudi spletno predavanje. Stalno zbirko del Zorana Mušiča je potrebno periodično posodabljati zaradi občutljivosti papirnega gradiva. V letu 2021 smo novo postavitev pripravili maja. V njej je na ogled 45 umetnin. Nadomestili smo dela na papirju, ponovno pa smo razstavili tudi poskusno vezenje za ogromno vezenino *Potovanja Marka Pola*. Prvič smo javnosti predstavili pripravljalno risbo za vezenino iz zbirke DUTB, ki jo hranimo v depojih NG. Tudi nova postavitev sledi kronologiji in ciklom znotraj Mušičevega ustvarjalnega opusa, s poudarkom na tistih, ki so znotraj zbirke bolj povedni.

V Narodni galeriji so realizirali razstavo *Frančišek Smerdu (1908-1964). Donacija Narodni galeriji*. Razstavo smo zaradi epidemioloških razmer prestavili iz decembra 2020 (tedaj je bil realiziran katalog) na januar 2021. Na razstavi je bilo razstavljenih 32 kipov. Finančno je bil projekt izpeljan v okviru zastavljenih ciljev. Uporabili so obstoječi material, postavitev prilagodili varnosti in pogojem ter se izognili novim nakupom tehnične opreme. S projektom so v Narodni galeriji, izhajajoč iz donacije, prvič v manjšem obsegu monografsko predstavili kiparja Frančiška Smerduja. Razstava *Fortunat Bergant (1721–1769)* je bila prvotno načrtovana v letu 2020, nato prestavljena in nazadnje realizirana v letu 2021. Prestavitvi prvotnega termina je botrovala epidemija *Covid-19*, ki je zaradi popolnega zaprtja onemogočila izvedbo razstave. Tako se je razstava premaknila sprva na termin po zaključku že načrtovane mednarodne razstave *Mojstrovine Pinakoteke Praškega gradu. Tizian, Tintoretto, Veronese, Rubens in drugi*. Na razstavi *Miha Pirnat / Slikar in restavrator* je bilo

razstavljenih 47 akvarelnih in tri oljne slike. Predstavljeno je bilo tudi avtorjevo restavratorsko delo, saj je razstava sovpadala s podelitvijo stanovskih restavratorskih priznanj in nagrade za življenjsko delo (Šubičeva nagrada), katere letošnji dobitnik je bil Pirnat. V letu 2021 so odprli načrtovano razstavo *Tihomir Pinter. Portreti slovenski umetnikov*. Leta 2017 je fotografski mojster Tihomir Pinter Narodni galeriji poklonil sto devetnajst portretov slovenskih likovnih umetnikov. Nekatere teh portretov je Pinter priložnostno razstavil ob promociji knjig. Konec leta 2021 so v Galeriji Narodni dom realizirali razstavo *Nadar: Portretne mojstrovine*, ki so jo naknadno uvrstili v program, ker se je pokazala možnost po posredovanju Francoskega inštituta v Ljubljani, s katerim že tradicionalno dobro sodelujejo. Razstava *Hinko Smrekar (1883–1942)* je bila prvotno načrtovana v terminu maj – november 2021, vendar je bila zaradi epidemije *Covid-19* (in posledične prestavitve dveh predhodnih razstav) prestavljena in realizirana v kasnejšem terminu. Zaradi zelo obsežnega opusa in muzejskih kriterijev, ki določajo, da so dela na papir lahko razstavljena le tri mesece (skoraj 90% Smrekarjevega opusa so dela na papirju), so razstavo razdelili na dva dela. Prvi del razstave je bil realiziran 8. 7. – 3. 10. 2021 in je pokrival leta od 1902 do 1917, drugi del pa je bil realiziran 27. 10. 2021 – 13. 2. 2022 in pokriva leta od 1918 do 1942. Na obeh razstavah skupaj je bilo razstavljenih 332 Smrekarjevih del, ob razstavi so izdali obsežen katalog, prav tako razdeljen na dva dela, in sicer *Življenje in delo s celostranskimi reprodukcijami razstavljenih del* in *Katalog dokumentiranih in evidentiranih del*. Realizirane so bile vse načrtovane mesečne predstavitve restavriranih, novo pridobljenih umetnin oz. novih dognanj o posameznih umetninah, *Odstiranja*. S predstavitvijo Črnovojnika karikaturista Hinka Smrekarja so se tudi udeležili skupnega razstavnega projekta *Svetovni dan Art Nouveau*. Narodna galerija se je poleti predstavljala v okviru razstave *Ustvarjalnost je super hrana*, ki jo je organiziral Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino ob 30. obletnici svojega delovanja, 30 let samostojnosti države, predsedovanje Republike Slovenije Svetu Evropske unije in razglasitev Republike Slovenije kot evropske gastronomske regije 2021. Na razstavi je bilo področje intelektualne lastnine predstavljeno na nov in ustvarjalen način v povezavi in prepletu še z dvema širokima področjema, in sicer s kulturo oziroma kulturno dediščino in hrano oziroma gastronomijo. Narodna galerija in Turizem Bled sta že drugo leto zapored na Jezerski promenadi predstavljala umetnine iz galerijske zbirke. V letu 2021 načrtovano razstavo kiparja *Ivana Štrekelja (1916-1975)* so predstavili v leto 2022, saj je razstava načrtovana v sklopu spremljajočih dogodkov mednarodne konference gluhih in naglušnih v Ljubljani, ki pa je bila vsled epidemije *Covid-19* prestavljena v junij 2022. V letu epidemije *Covid-19* so morali prekiniti srečanja koncertov in predavanj **Sozvočje svetov** v Slavnostni dvorani Narodne galerije. Izpade koncertov so pozneje nadomestili.

Tabela 5: Število in naslovi stalnih razstav, ki so bile na ogled obiskovalcem v državnih muzejih v letu 2021.

Javni zavod	Število stalnih razstav	Naslov stalne razstave (s podatki o postavitvi in zadnji dopolnitvi razstave)
Narodni muzej Slovenije	16	• Egipčanska zbirka v Narodnem muzeju Slovenije (postavljeno 2016, posodobitev/dopolnitev 2017) • Lapidarij Narodnega muzeja Slovenije (postavljeno 2006, posodobitev/dopolnitev 2016) • Rimske zgodbe s stičišča svetov (postavljeno 2014/dopolnitev 2016) • Srednjeveške zgodbe s stičišča svetov (postavljeno 2016, posodobitev/dopolnitev 2017) • Železnodobne zgodbe s stičišča svetov (postavljeno 2017/posodobljeno 2020) • Najstarejše zgodbe s stičišča svetov (2019) • Zgodovinske in umetnostne zbirke (NMS Metelkova) (postavljeno 2008, posodobitev/dopolnitev 2018) • Vojska čuva sedem zakladov (postavljeno 2008, posodobitev/dopolnitev 2018) • Glasbila (postavljeno 2018). V dislocirani enoti: • Muzejska predstavitev interierjev (grad Snežnik; postavljeno 2008, posodobitev/dopolnitev 2015) Na drugi lokaciji: • Stalna razstava (Blejski grad; postavljeno 2008, posodobitev/dopolnitev 2019) • Prva Slovenska knjiga (Blejski grad; postavljeno 2011) • Kamni govorijo (grad Sevnica; postavljeno 2008) • Hrušica/Ad Pirum (v gostišču Stara pošta, Podkraj; postavljeno 1992, posodobitev/dopolnitev 2013) • Skrite zgodbe grajskih zidov (grad Bogenšperk; postavljeno 2011) • Grajsko pohištvo 18. in 19. stoletja na Slovenskem (grad Rajhenburg; postavljeno 2012, posodobitev/dopolnitev 2013)
Prirodoslovni muzej Slovenije	3	• Stalne razstave Prirodoslovnega muzeja Slovenije (postavljeno 1945, zadnja posodobitev/dopolnitev 2021) • Tektonska kroglja (postavitev 2018) V dislocirani enoti: • Alpski botanični vrt Juliana (Trenta) (postavitev 1926, zadnja posodobitev/dopolnitev 2021)
Slovenski etnografski muzej	3	➤ Med naravo in kulturo (postavitev 2006, posodobitev/dopolnitev 2021) ➤ Jaz, mi in drugi : podobe mojega sveta (postavitev 2009, zadnja posodobitev/dopolnitev 2021)

		➤ Krbavčičeva svečarska in lectarska delavnica in trgovina iz Ljubljane (postavitev 2019)
Muzej novejše zgodovine Slovenije	5	- Slovenci v 20. stoletju (postavitev 1996, posodobitev/dopolnitev 2021) V dislocirani enoti: - Trapisti v Rajhenburgu (grad Rajhenburg) (postavitev 2013, dopolnitev 2013) - Slovenski izgnanci 1941-1945 (grad Rajhenburg) (postavitev 2014, dopolnitev 2014) - Kazenske ustanove na gradu Rajhenburg 1948-1966 (grad Rajhenburg) (postavitev 2016, dopolnitev 2016) - Depoji državnih muzejev v Pivki (postavitev 2017, dopolnitev 2021)
Tehniški muzej Slovenije	53	Stalne razstave v Bistri: - Stalna zbirka Slovenski lovski muzej (postavitev 1975, zadnja posodobitev/dopolnitev 1977) - Stalna zbirka ribiškega oddelka (postavitev 1982, zadnja posodobitev/dopolnitev 1987) - Ribe v slovenskih vodah (postavitev 2008) - Tekstilije nekoč in danes (postavitev 2002 in 2003) - Suknarstvo na Slovenskem (postavitev 2003) - Tekstilna industrija na Slovenskem (postavitev 1975, zadnja posodobitev/dopolnitev 2016) - Titovi avtomobili (postavitev 1986, zadnja posodobitev/dopolnitev 2016) - Avtomobilska zbirka v Bistri (postavitev 1985, zadnja posodobitev/dopolnitev 2015) - Naš dragi avto (postavitev 2014) - Motorna kolesa (postavitev 1985, zadnja posodobitev/dopolnitev 2021) - Od lekarne do bencinskega servisa (postavitev 1995, zadnja posodobitev/dopolnitev 2011) - Motorji iz Kopra (postavitev 1999) - Zbirka TAM / Avtomontaža (postavitev 2001, zadnja posodobitev/dopolnitev 2020) - Dve kolesi in par nog (postavitev 2009, zadnja posodobitev/dopolnitev 2010) - Prototipi motornih koles Marijana Vračka (postavitev 2008) - Rekonstrukcija avtomehanične delavnice iz sredine 20. stoletja (postavitev 2011) - Razstava vozil v samogradnji, prototipov in študijskih vozil (postavitev 2012) - Makete letal domačih konstrukcij (postavitev 2015) - Edvard Prodan in njegov inovativni stroj za brezkončno tiskanje (postavitev 2011) - Pridobivanje lesa in energije v gozdu (postavitev 2011, zadnja posodobitev/dopolnitev 2012)

		• Furnirnica na vodni pogon (postavitev 2010, dopolnitev 2018) • Lesne obrti (postavitev 2008, zadnja posodobitev/dopolnitev 2009) • Žagarstvo (postavitev 2006) • Gozdarstvo (postavitev 1987, dopolnitev 2018) • Industrija stolov (postavitev 2006, dopolnitev 2018) • Vodni pogoni (postavitev 1999, zadnja posodobitev/dopolnitev 2018) • Zapisana beseda, Tiskarstvo na Slovenskem (postavitev 2006) • Kovaštvo in kolarstvo (postavitev 2000) • Peka kruha (postavitev 2000) • Mlinarstvo (postavitev 1999) • Orodno kovaštvo (postavitev 1997) • Elektrifikacija Slovenije, Pozor elektrika ! (postavitev 1955, posodobitev/dopolnitev 2018) • Ukročena elektrika - Nikola Tesla (postavitev 1997, posodobitev 2019) • Jurij Vega (postavitev 2002) • Predstavitev Tehniškega muzeja Slovenije in kartuzije Bistra (postavitev 2016, posodobitev/dopolnitev 2017) • Naj se sliši delo! (postavitev 2015) • Mašine za kovine (postavitev 2019) V dislocirani enoti: • Zgodovina pošte na Slovenskem, Telekomunikacije včeraj, danes, jutri – Razvoj mobilne telefonije na Slovenskem, Zgodovina Polhogradske graščine, Originalni kipi iz Neptunovega vodnjaka, Muzejska pot Dotakni se!, Hiša v parku, Naj se sliši delo! (Muzej pošta in telekomunikacij, Polhov Gradec) (postavitev od 2008 posodobitev/dopolnitev 2021) • Prometni ogledni depo (Soteska) (postavitev 2003, posodobitev/dopolnitev 2016) Na drugi lokaciji: • Prizorišče človeške smrti Janeza Vajkarda Valvasorja, Slovenec po domovini, Evropejec po duhu: J. V. Valvasor, Geodetska zbirka, Valvasorjeva grafična delavnica (postavitev 2010, dopolnitev 2017), Lov na grafičnih listih, Valvasorjev pogled v naravo (grad Bogenšperk) (postavitev od 1980 posodobitev/dopolnitev 2017) • Usnjarna Tomaža Godca/Bohinci in usnje (v Bohinjski Bistrici) (postavitev od 1979 posodobitev/dopolnitev 2015) • Ogledni depo v Pivki (realizacija 2017 in 2018, dopolnitev 2021) • Gozdna učna pot nad gradom v Bistri (postavitev od 1982, posodobitev/dopolnitev 2017)
Muzej krščanstva na Slovenskem	3	• Življenje za samostanskimi zidovi (postavitev 2006 posodobitev/dopolnitev 2014)

		• Zgodovina krščanstva na Slovenskem (postavitev 2002, posodobitev/dopolnitev 2017) • Skrivnostni svet srednjeveških pisarjev (2020)
Narodna galerija	5	• Stalna zbirka umetnosti na Slovenskem (postavitev 1928, posodobitev/dopolnitev 2020) • Zoran Mušič: Iz umetniške zbirke Ljubljana, Milade in Vande Mušič (postavitev 2016, posodobitev/dopolnitev 2021) Druge lokacije: • Vladna umetnostna zbirka (grad Brdo, grad Strmol, postavitev 1986, dopolnitev 2020), • Rojstna hiša Anton Ažbe (Dolenčice) (postavitev 2005, dopolnitev 2018) • Zbirka Abanka (postavitev 2019, dopolnitev 2021)
Muzej slovenske osamosvojitve	0	
Skupaj	88	

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Tabela 6: Število vseh občasni razstav in naslovi lastnih občasni razstav, ki so jih realizirali v muzejih v skladu z izdano odločbo o financiranju in so bile na ogled obiskovalcem v letu 2021 v matični muzejski hiši ter dislociranih enotah.

Javni zavod	Število vseh občasni razstav			Naslov nove občasne razstave postavljene v letu 2021
	2019	2020	2021	
Narodni muzej Slovenije	18	17	14	• Muzej skozi zgodovino. Najstarejše pridobitve Deželnega muzeja na Kranjski, zaposleni in obiskovalci • Razstava fotografij Srdjana Živulovića ob 30-letnici samostojnosti Slovenije • Zlato. Zlata sled (on 200-letnici prvega muzeja na Slovenskem) • Fotografska razstava ob 200-letnici Narodnega muzeja Slovenije v Jakopičevem sprehajališču • Oblike za novo demokracijo Fabiani-Plečnik-Vurnik • Vitrine meseca • Občasne razstave v dislociranih enotah
Prirodoslovni muzej Slovenije	5	3	5	• Ščepec soli • Manjši razstavniki projekti
Slovenski etnografski	23	15	22	• La Doctora: Življenje in delo dr. Branislave Sušnik v Paragvaju

muzej				• Vtisi 30. Spomini Slovenk in Slovencev po svetu na priznanje samostojne Slovenije, • Ljudska umetnost med domom in svetom. Zbirki SEM in Ljudske umetnosti NSK skupine IRWIN • Mi za mizo. Od snovnega do simbolnega • Manjše razstave v sodelovanju z drugimi izvajalci • Osebne razstave obiskovalcev – Moje življenje, moj svet • Gostujoče razstave • Predstavitve na Muzejski ploščadi
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	9	5	4	• Izbrane podobe XX. Stoletja (<i>»Tu se je smrt utrudila do smrti ...«: slovenske žrtve Auschwitza.</i> (gostujoča razstava), Tomi Lombar. 30 let samostojnosti, Gastronomija: <i>»Ljubezen gre skozi želodec«</i> (<i>»Ljubezen gre skozi želodec«</i>), Slovenski <i>lieux de memoire</i>. Kraji spomina, 70 let Zveze tabornikov Slovenije (ZTS -Taborniki. Že 70 let.), Identiteta na prepihu. Mednarodna razstava o migracijah, Maček Muri in Muca Maca – glasbeni fenomen) • Republika Slovenija 30 let • Stalna razstava Slovenci v XX. Stoletju • Čefurji. Zgodbe pripadanja in identitete /Odjuga: Zgodbe o identitetah na prepihu.
Tehniški muzej Slovenije	12	6	15	• Z vami že 70 let, Tehniški muzej Slovenije 1951-2021 • Zakladi iz medicinskih depojev: Medicinski instrumenti in pripomočki • 50 let uspešne zgodbe. 50 let tovarne Nazarje • Človek in hrana v začaranem krogu • Odločuj in E-cikliraj • Halo! Kje si? 30 let mobilne telefonije v Sloveniji • Manjši razstavniki projekti
Muzej krščanstva na Slovenskem	2	2	4	• Cistercijani v mojem kraju • Moj poklic je ljubezen: o božji služabnici Cvetani Pirol • Kulturna krajina v literarnih delih Josipa Jurčiča • Škofjeloški pasijon: 300 letnica
Narodna galerija	13	5	9	• Frančišek Smerdu (1908-1964) • Fortunat Bergant (17221-1769) • Slikar in restavrator Mihael Pirnat starejši • Tihomir Pinter, Portreti slovenskih umetnikov • Hinko Smrekar (1883-1942) I. del • Nadar: Portretne mojstrovine • Hinko Smrekar (1883-1942) II. del • Odstiranje, Umetnina meseca • Svetovni dan art nouveauja
Muzej slovenske	-	-	0	

osamosvojitve				
Skupaj	82	53	73	

Vir: Letno poročilo državnih muzejev za leto 2021.

Gostovanja razstav državnih muzejev v drugih institucijah

Iz letnih poročil se ugotavlja, da so državni muzeji realizirali razstavne projekte tudi izven svojih prostorov. Večina gostovanj je bila izvedena v Sloveniji. V tujini, Združenih državah Amerike, je gostovala le razstava Tehniškega muzeja Slovenije (*Us and Them without Frontiers/Znanje brez meja*).

Tabela 7: Realizacija gostovanj državnih muzejev v letu 2021 v drugih institucijah

Javni zavod, ki je pripravil razstavo	Naslov razstave in kraj gostovanja razstave
Narodni muzej Slovenije	Slovenska majolika (Medobčinski muzej Kamnik, Kamnik)
Prirodoslovni muzej Slovenije	- Kako potujejo semena (Posoški razvojni center, Tolmin) - Zgodbe ulete v kamen (Cankarjev dom, Ljubljana)
Slovenski etnografski muzej	- Divji lovec, ki je rešil boginjo (Koroški pokrajinski muzej, Slovenj Gradec) - Barve Afrike (Galerija Velenje, Velenje) - Afrika 1931 (Telč, Češka)
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	- Gastronomija: »Ljubezen gre skozi želodec« (»Ljubezen gre skozi želodec«), JZ Ljubljanski grad - Nace Bizilj – fotoreporter (razstavni sklop Pomladni sij) Veleposlaništvo RS v Berlinu - Samostojni! Fotografije in fotoreporterji o samostojni Sloveniji in vojni, depoji državnih muzejev Pivka - Fotoaparat in vojna, Muzej novejšje zgodovine Celje, Celje - Slovenci v nemških koncentracijskih taboriščih, OŠ Gradec - Slovenci v nemških koncentracijskih taboriščih – predmeti v zbirkah Muzeja novejšje zgodovine Slovenije, OŠ Veliki Gaber - Življenje v nemških koncentracijskih taboriščih, OŠ Jurij Vega Moravče - Ana Frank – zgodba za sedanjost, OŠ Moste Komenda in OŠ Toneta Okrogarja, Zagorje ob Savi
Tehniški muzej Slovenije	- Z vami že 70 let: Tehniški muzej Slovenije 1951–2021, Turizem Ljubljana, Krakovski nasip - Znanje brez meja, Kemijski inštitut, Ljubljana - Us and Them without Frontiers (Znanje brez meja), Generalni konzulat, Cleveland (ZDA) - Us and Them without Frontiers (Znanje brez meja), Veleposlaništvo RS, Washington, ZDA - Znanje brez meja, Občina Ajdovščina, Ajdovščina - Ko udari strela! Zgodovina podjetja A. J. Kogoj, Kulturni dom Gorica, Italija - Praznični pozdravi iz muzeja, Mestna knjižnica Ljubljana - Rod Štefe in Arpada: Ris v Sloveniji, Grad Žužemberk
Muzej krščanstva	Terra Sancta 1910 (Grad Negova, Negova)

na Slovenskem	
Narodna galerija	• Trenutki v času, S Muzejska ploščad, Ljubljana • Dobro življenje, Turizem Bled • Ustvarjalnost je super hrana, Jakopičevo sprehajališče, Tivoli, Ljubljana • Hinko Smrekar - digitalna razstava • Naprej v preteklost, Ljubljana

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

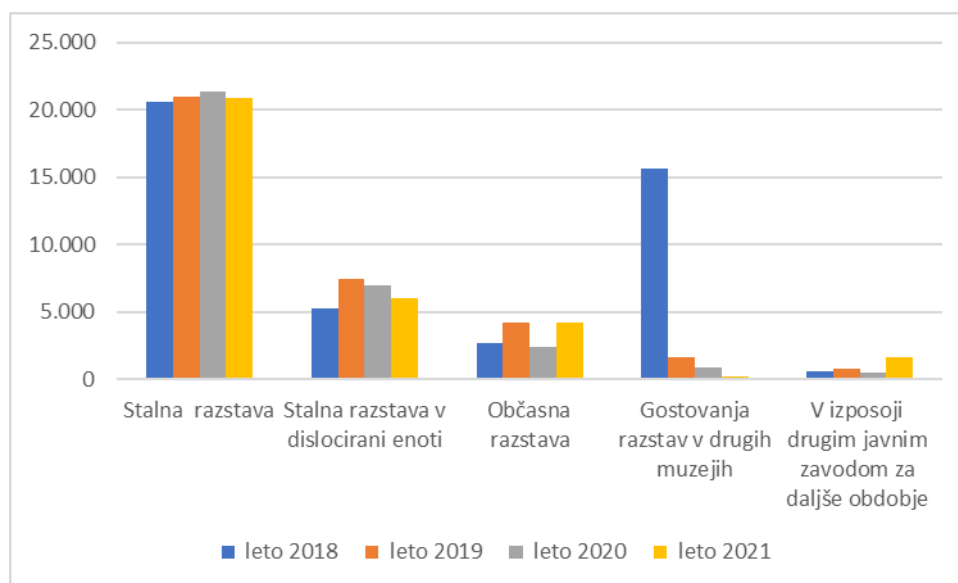
Tabela 8: Število razstavljenih predmetov premične kulturne dediščine v letu 2021.

Javni zavod	Stalna razstava	Stalna razstava v dislocirani enoti	Občasna razstava	Gostovanja razstav v drugih muzejih	V izposoji drugim javnim zavodom za daljše obdobje
Narodni muzej Slovenije	8.026	1.440	438	106	171
Prirodoslovni muzej Slovenije	1.328	600	988	-	145
Slovenski etnografski muzej	4.790	-	1.484	5	43
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	2.518	2.473	263	135	144
Tehniški muzej Slovenije	2.621	1.568	500	23	97
Muzej krščanstva na Slovenskem	1.112	0	13	0	7
Narodna galerija	465	0	549	0	1.094
Muzej slovenske osamosvojitve	0	0	0	0	0
Skupaj podatki za leto 2021	20.860	6.081	4.235	269	1.701
Skupaj podatki za leto 2020	21.347	7.001	2.447	926	537
Skupaj podatki za leto 2019	20.978	7.492	4.258	1.609	754
Skupaj podatki za leto 2018	20.643	5.289	2.746	15.650	576

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018, 2019, 2020 in 2021.

Primerjava števila vseh vpisanih predmetov v inventarne knjige muzejev in razstavljenih predmetov v letu 2021 kaže, koliko inventariziranih predmetov, ki jih muzeji hranijo v svojih depojskih prostorih je fizično na ogled javnosti. Iz predloženih podatkov je razvidno, da je javnosti na ogled le 2,6 % inventariziranih predmetov (v letu 2019 je delež 2,7 % in v letu 2020, 2,5 %). Primerjava skupnega števila predmetov premične kulturne dediščine vpisanih v inventarno knjigo muzeja z urejeno digitalizirano dokumentacijo in razstavljenih predmetov pa je 6,9 % predmetov. Ponovno se ugotavlja, da se glede na bogato nacionalno dediščino, shranjeno v depojih državnih muzejev pričakuje v prihodnjih letih povečan delež razstavljenih predmetov. Spodbudno je, da se število razstavljenih predmetov na občasni razstavi v letu 2021 povečalo, kar je razvidno iz priloženega grafa.

Graf 4: Število razstavljenih predmetov premične kulturne dediščine v obdobju od 2018 do 2021 v državnih muzejih

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2018, 2019, 2020 in 2021.

Spremljevalni pedagoško-andragoški programi

V prilogi k besedilu neposrednega poziva javnim zavodom je navedeno tudi priporočilo, da naj razstavni projekt spremlja tudi pedagoški in andragoški program, namenjen različnim ciljnim publikam (otroci, mladina, odrasli, družine) in izdajanje publikacij (vodnik, katalog), kar zagotavlja celovitost informacij o kulturni dediščini. Iz leta v leto se opaža, da državni muzeji namenjajo veliko pozornosti pripravi kakovostnih in zanimivih programov, ki v muzeje privabljajo stalne in nove obiskovalce. Pri pripravi programov se zaposleni kustosi pedagogi povezujejo z drugimi institucijami (vrtci, šolami, fakultetami, univerzo za tretje življenjsko obdobje) in posamezniki/zunanji sodelavci z različnih področij. K obstoječim programom dodajajo vsako leto nove programe in pri tem sledijo interesu različnih skupin obiskovalcev. V času izvajanja ukrepov za zaježitev epidemije Covid je bilo izvajanje spremljevalnih programov sicer okrnjeno zaradi upoštevanja navodil pristojnih inštitucij za varovanje zdravja. Število oseb in skupin je bilo omenjeno, prav tako tudi način izvedbe posameznih vsebin. To se odraža tudi v poročilih državnih muzejev za leto 2021.

V letnem poročilu Narodnega muzeja Slovenije so zapisali, da je bilo izvajanje spremljevalnih pedagoško-andragoških programov, podobno kot prejšnje leto, v znamenju pandemije, povezane z virusom covid-19. Zaradi preprečevanja posledic pandemije so januarja (9.–22. 1. 2021) in aprila (1.–12. 4. 2021) začasno zaprli muzejska vrata za obiskovalce. Da bi muzej pripomogel k zaježitvi okužb s koronavirusom, so se odločili, da tudi v drugem delu leta odpovedo večino vodstev in predavanj.

Ker je obisk muzeja močno upadel, je Narodni muzej Slovenije izgubil večino zunanjih sodelavcev. Upad obiska, odpovedana vodstva, prenova pedagoške sobe in kadrovska podhranjenost – vse naštetu je posledično vplivalo na obseg realizacije programa za leto 2021 ter na nenačrtovane prilagoditve in spremembe v programih.

V Prirodoslovnem muzeju Slovenije do bili vsi načrtovani programi realizirani, saj so načrtovali prilagoditev izvedbe programov glede na korona virusne razmere in predvideli, da nekaterih programov ne bo možno izvajati (npr. študijski krožek). Tako so lahko spremljevalne programe varno izvajali le čez poletje, ko se je situacija nekoliko umirila. Izvedli so štiri ponovitve *Poletnih naravoslovnih delavnic*. Izvajali so jih tudi ob *Poletni muzejski noči*. Delavnic za vrtce in šole niso izvajali, prav tako ne sobotnih delavnic iz cikla *Sladokusci*. Kot nadomestno aktivnost so izdali istoimenski delovni zvezek, ki je prosto dostopen na spletni strani muzeja *Sladokusci - Prirodoslovni muzej Slovenije* (pms-lj.si) in lahko služi kot učno gradivo. Prav tako v muzeju niso izvajali študijskega krožka za starejše. Programe za skupine so izvajali, kadar so dopuščale možnosti. Prilagajali so se povpraševanju šolskih skupin, ki jih tudi v letu 2021 ni bilo toliko, kot v letih pred korona virusnimi razmerami.

V Slovenskem etnografskem muzeju je bila izvedba načrtovanega spremljevalnega programa ob novih razstavnih projektih »v živo«, ki so ga načrtovali, zelo okrnjena. Razlogi so v epidemiji Covid-19 in ukrepih ter upoštevanju navodil pristojnih institucij za zaježitev epidemije. To se kaže predvsem v obisku organiziranih skupin, saj so izvajali programe le za 137 skupin (kar je le četrtnina skupinskih obiskov pred epidemijo). Ob zapiranju muzeja in ponovnem odpiranju, so bila velika nihanja, kljub temu so se prilagajali situaciji in celo organizirali programe za manjše število sodelujočih. Obiski šolskih skupin so bili dovoljeni šele od maja naprej v t. i. mehurčkih. V drugi polovici leta so se skupine obiskovalcev počasi vračale v muzej, še najbolj v septembru in oktobru, ko so v bojazni zaradi ponovnega poslabšanja epidemiološke slike, šole želele izpeljati svoj načrtovan šolski program. V muzeju so opazili, da so pogosto odpovedale obisk že najavljene skupine. Kot naslednji razlog za manjši obisk pedagoških programov v Slovenskem etnografskem muzeju navajajo investicijska, prenovitvena dela, z okrnjenim dostopom in brez pedagoške sobe za skoraj štiri mesece. Prenovitvena dela so bila končana konec novembra. S prenovo pa so povezani tudi zamiki odprtja razstav, za katere so imeli načrte in pripravljene programe, kar pa zatrujejo, da ne pomeni, da jih ne bodo izvedli. Predvsem je to spremljevalni program razstave *Ljudska umetnost med domom in svetom*, ki bo na ogled še celo leto 2022. Upajo pa tudi na postopno vračanje obiskovalcev in njihovo dožemanje, da so muzeji varni.

V poročilu Muzeja novejšje zgodovine Slovenije so zapisal, da muzej je bil zaradi Covida-19 in z njim povezanih ukrepov, del leta nedostopen za organizirane skupinske ogleda. Zaradi tega beležijo

občutno manjši obisk v muzej. Zaradi želje po dostopnosti spremljevalnih vsebin, namenjenih ciljnim skupinam, so nekatere programe preselili na splet ali jih izvajali na daljavo (vodeni ogledi stalne razstave in nekaj učnih ur). Pri tem so posebej izpostavili dogodke ob dnevu spomina na žrtve holokavsta, kjer so imeli na vseh dogodkih skupaj več kot 1.400 obiskovalcev. Zaradi sproščanja/omilitve ukrepov ob epidemiji Covid-19 so v lanskem letu lahko izpeljali cikel predavanj na teme iz obdobja socializma do konca (4 predavanja). Dodatno so ob občasni razstavi *Republika Slovenija 30 let* izpeljali dva dogodka za odrasle. Vsi programi v sklopu projekta *I-ON* so bili prilagojeni pogojem za zamejitev covid-19. Nekaj dogodkov je potekalo hibridno – v živo in preko spleta, z namenom večje dostopnosti. V letu 2021 so načrtovali in izpeljali 5 sredinih večerov prve svetovne vojne. Od tega so tri predavanja izpeljali prek Zoom-a, dve jesenski predavanji pa »v živo« v Viteški dvorani.

V Tehniškem muzeju Slovenije je bila realizacija spremljevalnih programov izvedena v manjšem obsegu, predvsem zaradi manjšega obiska šolskih skupin. *Dneve znanosti in tehnike* so izvedli skladno z načrtovanim urnikom. *Dneve meroslovja* je Urad za meroslovje Republike Slovenije izvedel preko spleta, *Dneve elektrotehnike* pa so izvedli v hibridni različici. Namesto *Tedna robota*, ki bi bil nov izveden program v okviru *Dni v znanosti in tehnik* – takrat so organizirali dogodek *Vikend robota*. *Dneve strojništva* so izvedli ob omejitvah glede na prostor. V septembru so že četrto izvedli tudi program v okviru EU projekta *Noč raziskovalcev »Noč ima svojo moč«*, v oktobru pa so prvič izvedli *Biotehniške dni* z BIC Ljubljana. Zaradi negotove situacije niso izvajali sobotnih delavnic za odrasle. Ob sproščanju ukrepov so izvajali brezplačne vikend dejavnosti predvsem za družine in odrasle. Vodenje za ranljive skupine ob mednarodnem dnevu bele palice 2021 ni bilo izvedeno zaradi situacije epidemije. V sodelovanju z Gostilno Bistra in Zavodom Škratelj so v poletnih mesecih pripravili dodaten program za družine *»Skrivnostna Bistra«*. Na spletu so alternativno ponudili več zabavno-poučnih programov poleg učnih ur za učitelje. V zadnji polovici leta so začeli ponujati spletne programe tudi preko Arnesovih učilnic, ki pa jih bodo še bolje izkoristili v letu 2022, saj s svojimi možnostmi zahtevajo kar nekaj navajanja in učenja z orodji, ki jih ponujajo.

V enoti Muzej pošte in telekomunikacij so za osnovnošolce v Arnesovih učilnicah pripravili spletno učno gradivo za izvedbo tehniškega dne na daljavo za tri različna starostna obdobja z interaktivnimi vsebinami, ki so primerne tako za šolske skupine, ki zaradi različnih razlogov muzeja ne morejo obiskati, kot tudi za utrjevanje znanja po obisku muzeja. Tedensko so na Facebook strani TMS ob četrtek objavljali naloge za družine (*Četrtna naloga za radovedne in vedoželjne*), ki imajo zelo velik doseg, ter ob sobotah naloge za otroke (*Sobotna naloga z najmlajše*). Odraslim pa so na družbenem omrežju namenili kratke predstavitvene filmčke z občasnih razstav in stalnih zbirk ter kratke kvize o poznavanju predmetov. Skupno so na Facebook strani Tehniškega muzeja Slovenije in Muzeja pošte

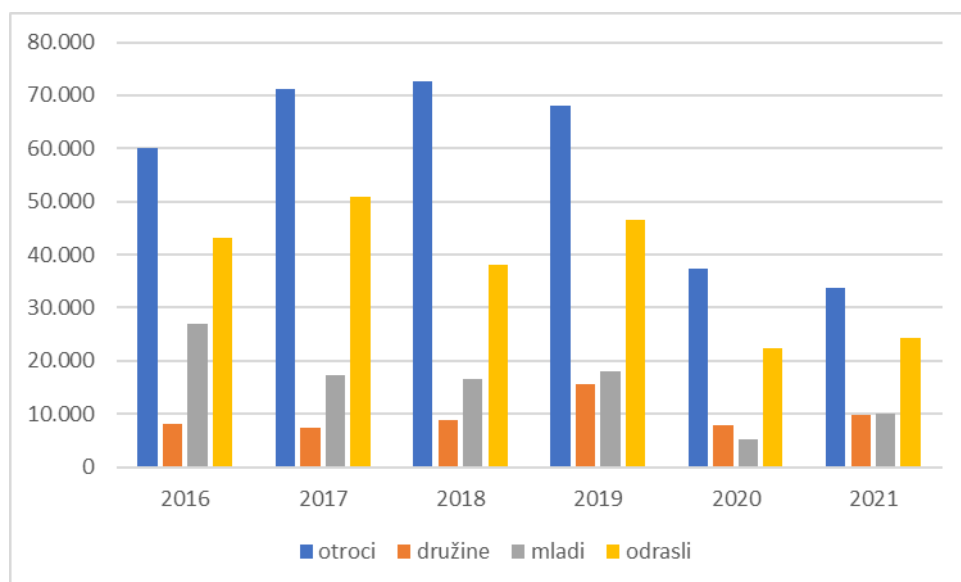
in telekomunikacij v letu 2021 dosegli 221.536 oseb, na YouTube kanalu pa je zabeleženo 30.502 ogledov.

V Muzeju krščanstva na Slovenskem, ki opravlja naloge javne službe v prostorih samostana v Stični, so načrtovane spremljevalne programe realizirali glede na povpraševanje. Najbolje obiskana je bila kaligrafska delavnica za osnovnošolce, ki cilje učnega načrta za slovenščino povezuje s stalno razstavo *Skrivnostni svet srednjeveških pisarjev*. S sredstvi za digitalizacijo so povečali število kvalitetno posnetih objav na internetu. Med drugim so ustvarili z zunanjima izvajalcema zelo lep virtualni sprehod po stalnih razstavah ter prispevek o zgodovini slovenskega jezika. V okviru skupne muzejske promocijske kampanje *Naprej v preteklost* so organizirali in posneli več spletnih dogodkov za družine, pri čemer so se povezali tudi s sorodnimi lokalnimi deležniki (npr. Krajevna knjižnica Ivančna Gorica). Marsikatero digitalno vsebino pa so posneli tudi sami (npr. *Pisanje pisma Božičku*).

V Narodni galeriji so imeli spremljevalni programi imeli v letu 2021 – v primerjavi z letom 2020 – več obiskovalcev, več ponovitev in na novo uvedene programe. Še posebej uspešni so bili programi za ranljive skupine - izjemno so povečali število obiskovalcev v prilagojenem programu za otroke iz ranljivih skupin ter starostnikov z zmanjšano kognitivno sposobnostjo in demenco. Program 'Narodna galerija, demenci prijazna točka' navdihuje tudi druge slovenske muzeje, da se pridružujejo projektu, ki izboljša kvaliteto življenja oseb z demenco, ki postaja družbeni problem 21. stoletja. Čeprav je epidemija Covid-19 bistveno posegla v delovanje galerije, so se izjemno dobro prilagodili in izvajali 'vodstva v mehurčkih' - za osebe iz istega gospodinjstva, za družine in imeli zelo dober odziv. Izkazalo se je, da umetnost pozitivno premaguje covidni stres in posledice izolacije. Tako so na novo odprli tudi Galerijsko sobo za čuječnost, kjer omogočamo obiskovalcem, da v udobnih stolih, ob razpoložljivi glasbi, v miru opazujejo izbrano umetnino in umirijo misli. V najtežjih epidemičnih časih so tečaj risanja mange za mlade izvajali preko spletne platforme Zoom, zaradi velikega zanimanja so izvedli dodatna srečanja. Tudi projekt *UMetnost: nevroznanost* v galeriji, unikum v slovenskem prostoru, je s štirimi spletnimi predavanji doživel odličen odziv, skoraj 500 slušateljev. Javna vodstva so prilagodili, zmanjšali skupine zaradi varnosti in sistem najav in obiskovalci so to z razumevanjem sprejeli. Vodstva so bila zasedena, ljudje so se počutili varno in predvsem so bili hvaležni za dobre vsebine. Pokazali so izjemno prilagajanje pri sprejemanju šolskih skupin, trudili so se za vsak razred in izvajali programe. Povečali so prisotnost na spletu z izobraževalnimi vsebinami, videoposnetke galerije pa so - prav zaradi finančne podpore ministrstva s projektom digitalizacije - lahko pripravili kot vizualno zelo zanimive. Le dveh projektov niso realizirali, in sicer sodelovanja s Krajinskim parkom Tivoli (kulturno-naravoslovni dan) ter z Lutkovnim gledališčem Ljubljana (ogledi za njihove abonente), ker so jih zaradi epidemioloških razmer odpovedali njihovi partnerji. Koronačas je prinesel številne izzive, obenem pa je zaposlene v galeriji spodbudil, da so iskali različne možnosti in

kanale, da so dostopali do rednih in novih obiskovalcev - spletna predavanja so imela dober odziv, saj so se dogodkom pridružili tudi iz bolj oddaljenih krajev, celo Slovenci, ki živijo v tujini; na dnevih odprtih vrat, ko zaradi varnosti niso izvajali običajnih ustvarjalnih delavnic, pa so se za izjemno simpatične in dobro obiskane izkazale samostojne igre za družine - lov za zakladom in zabavni učni listi. Celo tako, da so jih reševali starejši obiskovalci. Spodbujali so tudi ustvarjalnost in povečali število ustvarjalnih tečajev, ki so bili dobro obiskani oziroma razprodani. Povečali so tudi udeležbo v likovnem natečaju za osnovnošolce v sklopu šole ali doma, da so ustvarjali po motivih Ferda Vesela, in s tem obeležili tudi 160-letnico tega slovenskega umetnika. Muzej slovenske osamosvojitve v prvem letu delovanja svojega programa, namenjenega obiskovalcem še ni pričel izvajati.

Graf 5: Gibanje števila obiskovalcev spremljevalnih programov po ciljnih skupinah v obdobju od 2016 do 2021.

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 in 2021.

Tabela 9: Izvajanje spremljevalnih programov za otroke in družine v letu 2021.

Javni zavod	Programi za otroke			Programi za družine		
	Število pripravljenih programov	Število novih programov	Število obiskovalcev	Število pripravljenih programov	Število novih programov	Število obiskovalcev
Narodni muzej Slovenije	38	14	1.600	13	6	1.679
Prirodoslovni muzej Slovenije	7	1	1.027	4	-	58
Slovenski etnografski muzej	35	12	6.564	23	18	5.276

Muzej novejše zgodovine Slovenije	70	16	3.058	4	1	239
Tehniški muzej Slovenije	64	9	7.200	9	4	1.685
Muzej krščanstva na Slovenskem	8	3	16	11	9	27
Narodna galerija	69	23	14.221	20	9	802
Skupaj 2021	291	78	33.686	84	47	9.766
Skupaj 2020	303	96	37.301	105	40	7.925

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Tabela 10: Izvajanje spremljevalnih programov za mladino in odrasle.

Javni zavod	Programi za mladino (srednješolci)			Programi za odrasle		
	Število pripravljenih programov	Število novih programov	Število obiskovalcev	Število pripravljenih programov	Število novih programov	Število obiskovalcev
Narodni muzej Slovenije	38	14	824	24	17	958
Prirodoslovni muzej Slovenije	3	-	96	7	3	250
Slovenski etnografski muzej	10	2	651	79	57	12.821
Muzej novejše zgodovine Slovenije	30	7	1.747	14	14	260
Tehniški muzej Slovenije	30	5	762	28	12	3.166
Muzej krščanstva na Slovenskem	13	9	102	13	13	1.644
Narodna galerija	30	17	5.957	22394	94	5.249
Skupaj 2021	154	54	10.139	22.559	210	24.348
Skupaj 2020	206	89	5.107	271	148	22.365

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Tabela 11: Najbolj obiskani spremljevalni pedagoško/andragoški programi v posameznih muzejih glede na ciljno publiko v letu 2021.

Narodni muzej Slovenije

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Arheologija pa te fore !	1.291
	Rojstni dan	102
	150 000 let prazgodovine v eni šolski uri	67
Programi za družine	Muzej v copatah – spletni program	1.427
	Živa odkriva – samostojna raziskovalna pot po stalnih razstavah z raziskovalnim listom	165
	»Pridružite se kadarkoli« (različne teme ob dnevih odprtih vrat)	96
Programi za mlade	Vodeni ogledi po razstavi Zgodbe s stičišča svetov	458
	Vodeni ogledi po razstavi 30	78
	Veččutno vodstvo po razstavi Rimske zgodbe s stičišča svetov ⁶¹	
Programi za odrasle	Vodni ogledi občasnih razstav	385
	Mi k vam, vi k nam ...	142
	Vodeni ogled Zakladi Narodnega muzeja Slovenije	103

Prirodoslovni muzej Slovenije

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Programi za osnovnošolce - vodeni ogled: Stalna razstava.	647
	Programi za predšolske otroke – delavnice	214
	Alpski botanični vrt Juliana	43
Programi za družine	Dotikanje je dovoljeno – Stalna razstava = mamutov zob	631
	Krilate in kosmate zgodbe – Stalna razstava	250
	Skrivnosti poln nahrbtnik- Stalna razstava	15
Programi za mlade	Predstavitve obročkanje ptic za študente Biotehniške fakultete in Univerze na Primorskem - ornitologija	12
Programi za odrasle	Programi za odrasle v dislociranih enotah - Alpski botanični vrt Juliana -vodeni ogledi	119
	Zvočni vodniki – stalna razstava	116

Slovenski etnografski muzej

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Potujemo po svetu	538
	<i>Moj klobuk ima tri luknje</i>	346
	<i>Abecedaž</i>	205
Programi za družine	Počitniške dejavnosti (3M, Druženje pred muzejem)	79
	Rojstni dan v muzeju	54
	Ustvarjalne delavnice	43
Programi	Kulturna dediščina in karierna pot	208

za mlade	SEM za šolsko tekmovanje iz španščine	123
	Sodobna umetnost kot medij za izražanje pogledov na družbo	70
Programi za odrasle	Prve nedelje v mesecu s prostim vstopom in programom	1.730
	La Doctora ob razstavi program	145
	Perfomaci in film Kanika Gupta	86

Muzej novejše zgodovine Slovenije

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Pregledno vodenje po stalni razstavi Slovenci v 20. stoletju	677
	Pričevanje ob dnevu spomina na žrtve holokavsta	540
	<i>Učna ura Življenje v taborišču</i>	415
Programi za družine	Rojstni dan	82
	Družinske škatle	10
Programi za mlade	Pregledno vodenje po stalni razstavi Slovenci v 20. stoletju	868
	Učna ura dešifriranje sporočil	248
	Učna ura Demokratizacija in osamosvojitve	107
Programi za odrasle	Sredini večeri prve svetovne vojne	125
	Predavanja o življenju v socializmu	45
	Republika Slovenije ima 30 let	-

Tehniški muzej Slovenije

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Vodenje po stalnih muzejskih zbirkah	4.507
	Prikaz Nikola Tesla	722
	Dnevi strojništva	478
Programi za družine	Poletna muzejska noč	361
	Noč raziskovalcev	140
	Dnevi elektrotehnike	83
Programi za mlade	Vodenje po stalnih muzejskih zbirkah	359
	Dnevi strojništva	108
	Prikaz Nikole Tesla	76
Programi za odrasle	Vodenje v slovenskem jeziku	762
	Vodenje v tujem jeziku	118
	Pobeg med spomine	7

Muzej krščanstva na Slovenskem

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Kaligrafska delavnica	589
	Srednjeveška iniciala	92
	Ogled z delovnimi listi	46
Programi za družine	Vodeni ogledi za družino	27
Programi	Kaligrafska delavnica	102

za mlade	Spoznavaj domači kraj z osnovnošolci	45
Programi	Voden ogled	1.508
za odrasle	Likovna delavnica v sodelovanju z JSKD OI Ivančna Gorica	24

Narodna galerija

Ciljna publika	Naslov programa	Število obiskovalcev
Programi za otroke	Od srednjega veka do moderne	1.570
	Galova skrinja (I. triada)	522
	Antični miti (III. Triada)	330
Programi za družine	Lov na zaklad – galerijske uganke	144
	Mega pobarvanke za družine	108
	Teden otroka	136
Programi za mlade	Od srednjega veka do moderne	1.440
	Impresionisti in njihov čas + risanje z oljnim pastelom	393
	Manga – tečaj risanja za mlade 12+	351
Programi za odrasle	Umetnost in nevroznost v galeriji	479
	Javno vodstvo	389
	Vodstvo za najavljano skupino	389

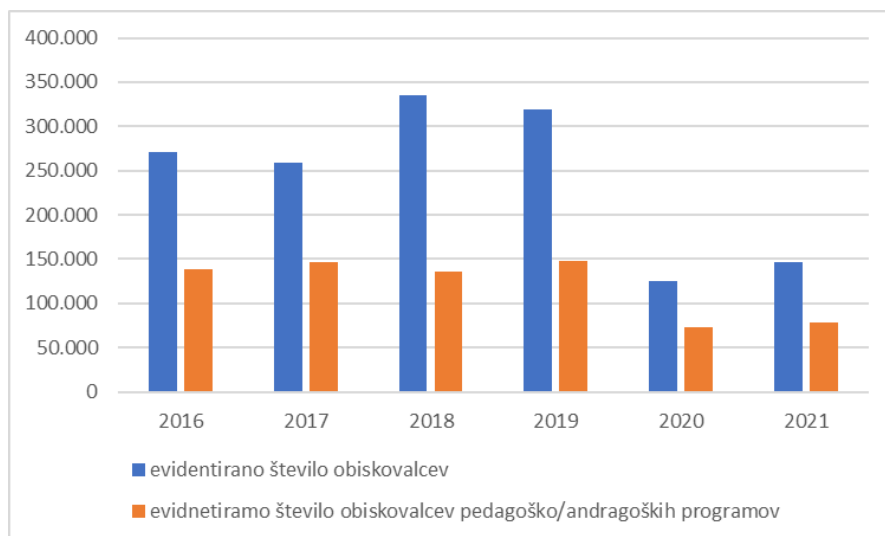
Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Tabela 12: Število obiskovalcev izvedenih pedagoško/andragoških programov v letu 2020

Javni zavod	Število obiskovalcev izvedenih pedagoško/andragoških programov				Skupno število vseh obiskovalcev pedagoško/andragoških programov
	otroci	srednješolci	družine	odrasli	
Narodni muzej Slovenije	1.600	824	1.679	958	5.061
Prirodoslovni muzej Slovenije	1.027	96	58	250	1.431
Slovenski etnografski muzej	6.564	651	5.276	12.821	2.312
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	3.058	1.747	239	260	5.304
Tehniški muzej Slovenije	7.200	762	1.685	3.166	12.819
Muzej krščanstva na Slovenskem	16	102	27	1.644	1.789
Narodna galerija	14.221	5.957	802	5.249	26.229
Skupaj 2021	33.686	10.139	9.776	24.348	77.939
Skupaj 2020	37.300	5.107	7.925	22.365	72.697

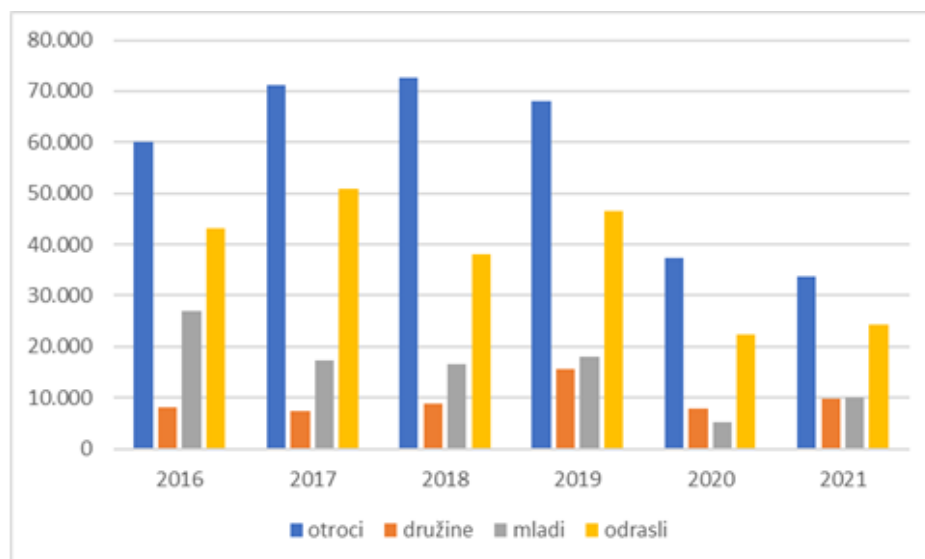
Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Graf 6: Primerjava števila vseh evidentiranih obiskovalcev muzeja in števila obiskovalcev, ki so obiskali spremljevalne pedagoško/andragoške programe (otroci, mladi, družine, odrasli).

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Graf 7: Število obiskovalcev pedagoško/andragoških programov po ciljnih skupinah obiskovalcev (otroci, srednješolci, družine, mladi) v letu 2021.

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Obisk v državnih muzejih

V letu 2021 je osem državnih muzejev obiskalo skupno 147.105 obiskovalcev. To je 21.678 več obiskovalcev kot v letu 2020 in 188.443 manj kot v letu 2018 pred začetkom epidemije Covid-10.

V Narodnem muzeju Slovenije se je obisk v letu 2021 na muzejskih lokacijah v celoti povečal za dobrih 40% v primerjavi s preteklim letom. K temu sta največ pripomogla Grad Snežnik in pa Blejski grad, kjer se je število obiskovalcev v primerjavi s preteklim letom podvojilo. Število obiskovalcev na Prešernovi je sicer samo malenkostno zrastle, kar v muzeju pripisujejo dejstvu, da so se obiskovalci iz

Ljubljane lažje odločali za (kratek) obisk muzeja kot pa za izlet na ogled gradu Snežnik. Povečalo se je tudi število tujih gostov. Spremljevalnih dejavnosti (predavanj, delavnic) je bilo manj, saj so mnoga predavanja zaradi protikoronskih ukrepov odpadla. Brez upoštevanja obiskovalcev Blejskega gradu se je obisk povečal za 274%, skupaj z obiskovalci Blejskega gradu, kjer ima Narodni muzej Slovenije postavljeno stalno razstavo pa za 143%.

Prirodoslovni muzej Slovenije (samo razstavne prostore v muzejski hiši v Ljubljani) je v letu 2021 obiskalo 19.273 obiskovalcev in Juliano 4.474 obiskovalcev. Tudi v letu 2021 so se (tako kot v letu 2020) soočali z izrednimi razmerami in tudi z zaprtjem, kar je vplivalo zlasti na obisk v Ljubljani, tako da so imeli ponovno prepolovljeni obisk (glede na obisk pred izrednimi razmerami). Tako je bil obisk podoben kot v letu 2020. Za spodbudo obiska muzejev v času posebnih razmer so se povezali tudi v akcije Skupnosti muzejev Slovenije (*Naprej v preteklost, Praznični muzej*). Obisk spletnih strani se je glede na preteklo leto povečal. Zelo aktivni so bili na družbenih omrežjih.

V Slovenskem etnografskem muzeju je bil obisk podoben letu 2020. Kljub temu pa ga ocenijo uspešnejšega, saj so ob podobnem številu privabili več obiskovalcev, ki so vstopnice kupili. Izvajanje programov je kljub omejitvam potekalo v letu 2021 vse bolj tudi na spletnih platformah.

V Muzeju novejših zgodovine Slovenije so bili zaradi izvajanja ukrepov za zaježitev epidemije Covid-19 objavljeni in preloženi na prihodno programsko obdobje javni dogodki. Kljub temu je bilo število obiskovalcev glede na razmere ustrezno.

V Tehniškem muzeju Slovenije se je povečal v letu 2021 v primerjavi z letom 2020 za 156 %. K povečanju obiska so pripomogli številni novi programi za osnovnošolce in srednješolce. V zadnji polovici leta so začeli ponujati spletne programe tudi preko Arnesovih učilnic, ki pa jih bodo še bolje izkoristili v letu 2022. Zaradi zanimivih vsebin na spletu se tudi povečuje interes za obisk muzeja.

V Narodni galeriji se je obisk povečal za 27,21 % v primerjavi z letom 2020 in sicer je bilo obiskovalcev v galeriji, če se ne upošteva dni odprtih vrat, 35.201, leto prej pa 27.672 (v letu 2019 je Narodno galerijo obiskalo 78.887 ljudi).

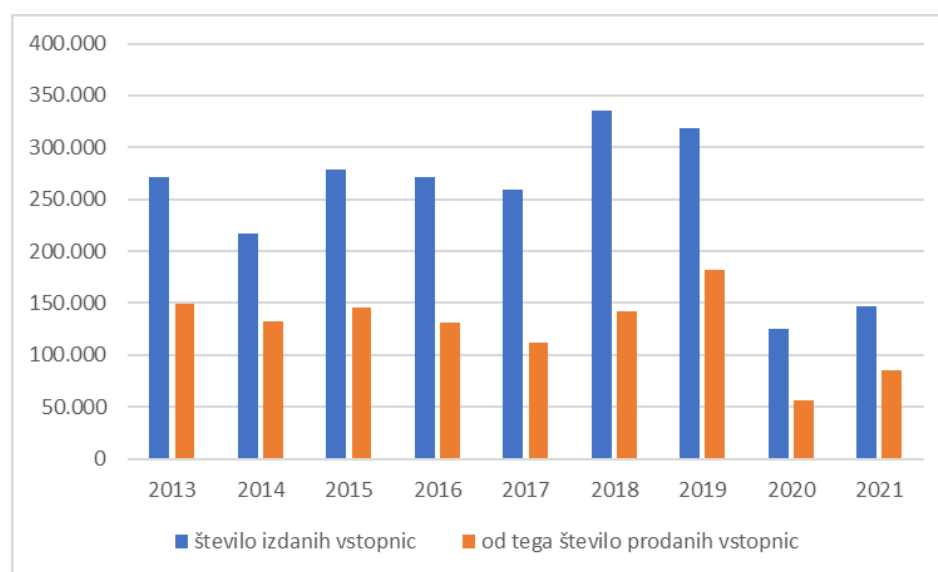
V Muzeju krščanstva na Slovenskem je v letu 2020 je zaradi epidemije Covid-19 število obiskovalcev drastično padlo, glede na leto 2019 je bil zmanjšan obisk kar za 76,6%. Kljub temu, da so bili v letu 2021 ukrepi za obvladovanje epidemije še vedno prisotni, so bili veseli, da so kljub temu lahko sprejeli več obiskovalcev. Skupno število obiskovalcev v letu 2021 je bilo 3.850, to je 1.791 obiskovalcev več kot v preteklem letu. Od leta 2017 je prodaja vstopnic vsako leto počasi naraščala, leta 2019 je bilo prodanih 6.808 vstopnic. V letu 2020 se je zaradi epidemije število prodanih vstopnic znižalo za 81%, prodanih je bilo namreč samo 1.333 vstopnic. V letu 2021 se je prodaja povečala, saj je bilo plačanih 3.300 vstopnic.

Tabela 13: Skupno število izdanih vstopnic v državnih muzejih (evidentiran obisk - plačane in brezplačne vstopnice), od tega brezplačne (otroci in mladina) ter število uporabnikov digitalnih vsebin, dostopnih na spletnih straneh muzejev v letu 2021.

Javni zavod	Skupno število izdanih (registriranih) vstopnic	Število plačanih vstopnic	Brezplačne vstopnice otroci in mladina	Prihodek od prodanih vstopnic
Narodni muzej Slovenije - Prešernova	18.685	7.370	4.165	41.018
Metelkova	2.277	481	516	2.931
grad Snežnik	7.086	5.243	253	29.747
Prirodoslovni muzej Slovenije	19.273	7.621	2.854	32.949
Enota Juliana	4.474	3.655	33	10.831
Slovenski etnografski muzej	12.129	5.666	1.535	23.064
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	7.501	4.281	1.721	14.832
Enota Brestanica	5.964	5.022	196	
Enota Pivka				
Tehniški muzej Slovenije - Bistra	25.399	16.610	1.794	84.792
Enota Polhov Gradec	3.211	2.563	272	4.994
Enota Soteska	330	330	0	393
Muzej krščanstva na Slovenskem	3.850	3.300	37	12.735
Narodna galerija	36.926	23.376	416	120.583
Muzej slovenske osamosvojitve	0	0	0	0
Skupaj 2021	147.105	85.518	13.792	378.869
Skupaj 2020	125.427	55.853	24.764	

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Graf 8: Število izdanih vstopnic (plačanih in brezplačnih) v državnih muzejih in število prodanih vstopnic od leta 2013 do 2021.

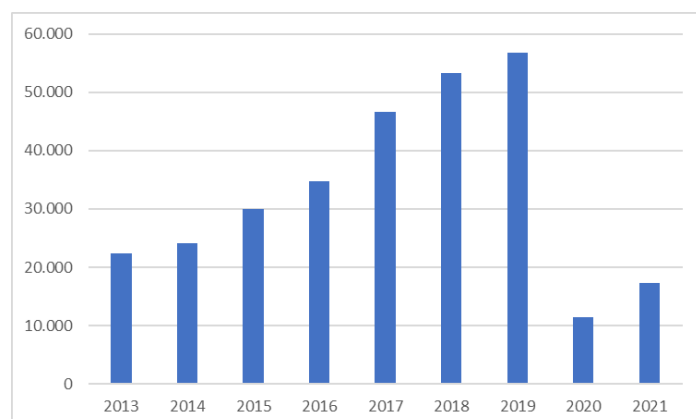
Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 in 2021.

Tabela 14: Skupno število izdanih vstopnic obiskovalcem iz tujine v državnih muzejih (plačanih in brezplačnih).

Javni zavod	Število obiskovalcev iz tujine								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Narodni muzej Slovenije	4.633	4.345	8.312	8.572	11.032	13.376	13.199	3.249	4.079
Metelkova grad Snežnik	943	1.731	1.746	1.413	1.291	1.457	1.881	377	570
	1.643	2.624	2.510	3.129	4.809	5.203	3.637	526	1.130
Prirodoslovni muzej Slovenije	5.171	4.772	5.821	6.263	1.394	1.919	1.766	271	256
Enota Juliana					967	1.774	1.861	827	1.812
Slovenski etnografski muzej	1.921	1.567	1.824	2.585	4.466	7.314	8.053	1.588	1.734
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	1.819	2.358	2.006	2.649	5.516	5.785	6.378	1.244	2.045
Enota Brestanica					1.073	1.334	477	246	448
Enota Pivka							1.179	90	
Tehniški muzej Slovenije	1.935	2.127	1.741	1.620	2.589	2.780	3.915	434	893
Enota Polhov Gradec					169	64	230	15	27
Enota Soteska					-	-	-		
Muzej krščanstva na Slovenskem	1.060	811	1.014	958	1.059	1.282	1.628	63	369
Narodna galerija	3.322	3.783	4.972	7.581	10.288	11.022	12.556	2.461	3.897
Muzej slovenske osamosvojitve									0
Skupaj	22.447	24.118	29.946	34.770	46.670	53.310	56.760	11.391	17.260

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 in 2021.

Graf 9: Število obiskovalcev v državnih muzejih iz tujine od leta 2013 do 2021.

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leta 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 in 2021.

Dostopnost državnih muzejev ranljivim skupinam obiskovalcev

V državnih muzejih permanentno skrbijo, da so v največji mogoči meri aktivnosti javne službe dostopne vsem obiskovalcem. Pri tem upoštevajo načelo inkluzivne dostopnosti. V nadaljevanju so navedeni poudarki, ki so jih v letnih poročilih navedli direktorji državnih muzejev.

V Narodnem muzeju Slovenije so zapisali, da zagotavljajo najširšo dostopnost do razstav / spremljevalnih programov / informacij pri pripravi novih razstav. Pri tem upoštevajo smernice (širina hodnikov, velikost črk, kontrast ...). V izvajanje nalog javne službe vključujejo tudi invalidne osebe (imajo zaposleno 1 osebo za polni delovni čas, 1 osebo za krajši delovni čas od polnega). Spletne strani so prilagojene senzorno oviranim osebam. Spletna stran www.nms.si je bila izdelana sledeč smernicam za zagotovitev dostopnosti spletnih strani javnega sektorja za invalide na podlagi priporočil WCAG 2.0 (Web Content Accessibility Guidelines), ki jih je definiral konzorcij za svetovni splet (W3C). Zato pri rednem posodabljanju: gradnike spletne strani in naložene datoteke poimenujejo opisno, da so razumljivi za uporabnike bralnikov zaslona (za slepe in slabovidne), stavki so jasno razumljivi; zvok in slika naloženih videov se ne prožita samodejno (zaradi oseb s kognitivnimi težavami); ne nalagajo vsebin, ki bi lahko povzročile napade in vztrajajo pri zgradbi spletnih menijev, ki so poenoteni z drugimi državnimi muzeji.

V Prirodoslovnem muzeju Slovenije so v letno poročilo zapisali, da imajo v okviru sistema podpore delodajalcem, ki zaposlujejo tudi invalidne osebe sklenjeno pogodbo za čiščenje z ŽIP, ki zaposluje invalide in jim omogoča doseganje kvote v skladu z zakonodajo.

V Slovenskem etnografskem muzeju v letnem poročilu predstavljajo novosti za zagotavljanje dostopnosti do grajenega okolja ali do objektov. V muzeju so decembra 2021 odprli novo preurejeno pritličje razstavne hiše, s katerim je omogočen prijaznejši sprejem obiskovalcev. Omogočen je samostojni vstop gibalno in senzorno oviranim. Prostor muzejske avle je odprt in sedaj združuje recepcijo s Trgovino SEM, prostor za večnamenske dejavnosti (Atelje SEM), kjer v enem delu v delavnici *Malega mojstra* poteka program za otroke, v drugem pa živa muzejska dejavnost – tkanje. Dostop do informacij, razstav in sanitarij je zelo dobro dostopen. Dostopen je tudi ranljivim skupinam z različnimi programi (v letu 2021 je npr. Razstava *Braica v čipkah* predstavljala kulturno dediščino migrantkam iz različnih držav v projektu socialne aktivacije). Zagotavljanja dostopnosti do razstav/ spremljevalnih programov/ informacij s pripravami dodatnih vsebin, kot so redne objave na spletu (informacije, fotografsko gradivo), z virtualnimi in e-razstavami, s promocijskimi videi, javljanji v živo na družbenih omrežjih. Muzej za senzorno in slušno ovirane (ob predhodni najavi) zagotavlja tudi vodene ogleds s tolmači in spremljevalci. Z dnevi odprtih vrat (16 dni v letu) in posebnimi akcijami (15 dni) ter dogodki (skupne vstopnice z drugimi muzeji) zagotavlja brezplačen dostop do kulturne dediščine, ki jo hrani. V letu 2021 je od junija naprej začel veljati prilagojen delovni čas ob četrtkih, ko

je odprtost muzeja podaljšana do 20.00. Muzej je vključen v sistem podpore delodajalcem, ki zaposlujejo invalidne osebe (čistilni servis). Spletna stran Slovenskega etnografskega muzeja je prilagojena senzorno oviranim osebam od leta 2015.

V Muzeju novejše zgodovine Slovenije odprtja razstav, predavanja in druge spremljevalne dogodke ali prenašajo neposredno v živo (YouTube ali Zoom), ali pa so posnetki na voljo po dogodku. Obenem prilagajajo razstave v 360-stopinjsko spletno različico za ogled od doma.

V Tehniškem muzeju Slovenije zaradi stanja in vrste objektov v katerem se nahajajo zbirke, žal že dlje časa niso mogli izvajati posegov, ki bi izboljšali dostopnost do kulturne dediščine gibalno oviranim. Te izboljšave so vključili v idejno zasnovo muzeja po prenovi, ki se bo začela v 2023 v okviru NOO. Predvideno so imeli vodenje za ranljive skupine ob mednarodnem dnevu bele palice 2021, ki pa zaradi ukrepov za zaježitev epidemije Covid-19 ni bilo izvedeno. V skladu s smernicami za vzpostavitev dostopnosti kulturne dediščine ranljivim skupinam in strokovnimi standardi se trudijo vsako novo razstavo pripraviti tako, da njeno vsebino približajo čim širši množici obiskovalcev. Poudarjajo, da aktivno sodelujejo z *Junaki tretjega nadstropja*, prav tako vsem predstavnikom ranljivih skupin vedno omogočijo prost vstop v muzej.

V Muzeju krščanstva na Slovenskem so zapisali, da v letu 2021 ni bilo novosti na področju dostopnosti ranljivim skupinam.

Narodna galerija je dostopna vsem. Vstop je dovoljen tudi psom vodnikom. Osebam z ovirami omogočajo brezplačen vstop. Galerija je opremljena s klančinami in z dvigali. Za osebe na invalidskih vozičkih je razstavna stavba dostopna pri glavnem vhodu na Prešernovi cesti 24, kjer je na voljo tudi zvonec za odpiranje vrat. Osebe na invalidskih vozičkih se lahko po galeriji in razstavnih prostorih v vseh nadstropjih premikajo samostojno, le pri dostopu do stalne razstave del Zorana Mušiča v pritličju in kletnega razstavišča Galerija Narodni dom, je potrebna pomoč galerijskega osebja. Za osebe z gibalnimi ovirami je dostopna tudi upravna stavba. Toaletni prostori so primerno urejeni za osebe z gibalnimi ovirami. Obiskovalcem omogočajo izposoj invalidskega vozička in vozička za otroke. Vodstva po razstavah so za vse osebe z oviranostjo brezplačna. Po predhodni najavi organizirajo prilagojen voden ogled s kopijami muzejskih predmetov in taktilnimi oziroma več čutnimi pripomočki, s katerimi obogatijo in približajo razlago. Po dogovoru poskrbijo za tolmačenje v slovenski znakovni jezik. V muzeju so na voljo individualne indukcijske zanke za uporabo avdio vodičev in sistemov vodenja. Obiskovalcem so na voljo tudi avdio vodiči po stalni zbirki in občasnih razstavah. Do opisov obdobj in izbranih umetniških del se lahko dostopa prek QR oznak. Izbrana umetniška dela stalne zbirke in nove kretnje, ki so jih dodali v slovar slovenskega znakovnega jezika, so na galerijskih zaslonih in na spletni strani predstavljeni v slovenskem znakovnem jeziku. V stalni zbirki je na voljo tipna prilagoditev slike Mihaela Stroja *Luiza Pesjak*, opremljena s povečevalnim

steklom, z opisom dela v Braillovi pisavi in zvočnim opisom, vendar so jo zaradi varnosti in epidemioloških razmer umaknili, a so zato obogatili prilagojena vodstva z novimi pripomočki. V okviru sistema podpore delodajalcem, ki zaposlujejo invalide imajo zaposleni dve osebi, ki sta po ZPIZ odločbi uvrščeni v III. kategorijo invalidnosti. Narodna galerija omogoča dostopnost spletišča <https://www.ng-slo.si/si/v> skladu z Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij, Uradni list RS, št. 30/18.

Mednarodno sodelovanje in projekti Evropske unije

Državni muzeji se vključujejo v projekte, ki jih sofinancira Evropska unija z namenom sodelovanja med institucijami s ciljem preučevanja kulturne dediščine in izmenjave praks ter konkretnih izkušenj med državami članicami EU. Institucije EU priznavajo vlogo kulturne dediščine kot pomembne prednosti Evrope. Priznavajo, da ta prispeva h kakovosti življenja ljudi, omogoča socialno vključenost in tudi njen gospodarski vpliv. Institucije EU opozarjajo tudi na izzive, s katerimi se sooča kulturna dediščina, in poudarjajo, da premagovanje teh izzivov zahteva sodelovanje med institucijami EU, državami članicami in deležniki (povzeto po <https://culture.ec.europa.eu/sl/cultural-heritage/main-actors-on-cultural-heritage>, 22.9.2022). V priloženi tabeli so predstavljeni vsi projekti, ki so jih v letu 2021 izvajali državni muzeji.

Tabela 15: Projekti financirani in sofinancirani iz sredstev EU v letu 2021.

Javni zavod	Naslov projekta	Nosilec projekta in trajanje projekta	Sodelujoče države
Narodni muzej Slovenije	Kreativno podjetništvo v keramičnih regijah – razvijanje, izobraževanje, vzpodbujanje (CerDee)	Porzellanikon 2020 do 2022	Koordinator Italija, sodelujoči: Slovenija, Nemčija, češka, Poljska, Avstrija
	Active & intelligent PACKaging materials and display cases as a tool for preventive conservation of Cultural Heritage (APACHE)	Center for Colloid and surface Science (Italija) 2020 do 2022	Italija (koordinator) partnerji iz drugih držav
	Danubes Archaeological eLandscapes (Interreg V-B Podonavje 2014- 2020)	Universalmuseum Joanneum 1.7.2020 - 31.12.2022	Avstrija, Madžarska, Češka, Hrvaška, Nemčija
Prirodoslovni muzej Slovenije	Erazmus+: Posodobitev programov za izobraževanje odraslih v Prirodoslovnem muzeju Slovenije	Staša Tome	
	Podporno okolje za delovanje na področju kulture 2020: Dostopnejši arhiv narave v veselje uporabnikom (PMS4UHUHU)	Breda Činč Juhant	

Slovenski etnografski muzej	EU projekt Taking Care: Ethnographic and World Cultures Museums as Spaces of Care	Weltmuseum Wien/KHM-Museumsverband, Vienna (AT) (oktober 2019 – 30. september 2023)	Švedska, Francija, Danska, Nemčija, Slovenija, Španija, Velika Britanija, Nizozemska, Italija, Belgija
	EU projekt InnoRenew CoE: Napredni materiali za ohranjanje kulturne dediščine	Raziskovalni inštitut ZVKDS (1. maj 2018 – 31. marec 2021)	Slovenija
	EU projekt Trade Knowledge	Zavod Dobra pot (1. oktober 2019 – 31. julij 2021)	Slovenija, Ciper, Finska
	EU projekt PAGODE – Europeana China	MISE, Ministrstvo za ekonomski razvoj Italije (1. april 2020 – 31. september 2020)	Italija, Slovenija, Belgija, Nemčija, Grčija, Finska, Nizozemska
	EU projekt TRACTS – Sledovi kot agenda za raziskovanje podnebnih sprememb, tehnologij in družbene pravičnosti	Univerza St. Andrews, Škotska (28. oktober 2021 – 27. oktober 2025)	Škotska in približno 26 držav EU (v projektu se mreža partnerstev gradi sproti in s tem tudi povečuje)
	EU projekt Slovenska Romska pot / SRP / Slovenian Roma Route / SRR	Združenje EPEKA, so. p. (1. november 2021 in 28. februar 2023)	Slovenija
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	I-ON: Identity on the Line (Identiteta na prepihu)	Vest-Agder Museum, Norveška; 1. september 2019 – 31. avgust 2023	Norveška, Danska, Švedska, Poljska, Litva, Slovenija, Hrvaška
	IMPROVISA – Life in Motion	Documenta Creaciones Multimedia Avanzadas, Španija; 1. oktober 2020 – 30. september 2022	Španija, Italija, Poljska, Grčija, Slovenija
Tehniški muzej Slovenije	Noč ima svojo moč	Hiša eksperimentov, od 1. 4. 2021 do 30. 11. 2020	Slovenija
	HECTOR (Industrial Heritage as key	UCAVO Unione di	Italija

	Competence for Tourist Operator)	Communi Amiata Val d'Orcia, 2020 do 2022	
Narodna galerija	The Paper Project: Life and Work of Hinko Smrekar (1881–1942)	Narodna galerija, 16. maj 2021 – 31. marec 2022	Projekt so-financira Fundacija Getty, ZDA, v okviru iniciative The Paper Project
	SMART Tourism Destination increasing citizen's sentiment of sharing local tourism related values through gamification using emerging mobile Apps and SMALL Data analysis. (SMARTDEMA) (Erasmus+ projekt, KA2 - sodelovanje za inovacije in izmenjava dobrih praks)	Dokuz Eylül Üniversitesi, 1. september 2020 – 31. avgust 2022	Turčija
	Online teaching Advancement, (Erasmus+ projekt, KA1 - sodelovanje za inovacije in izmenjava dobrih praks)	Izobraževalni center Geoss d.o.o., 1. april 2021–31. marec 2023	Slovenija

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Zaposleni v državnih muzejih

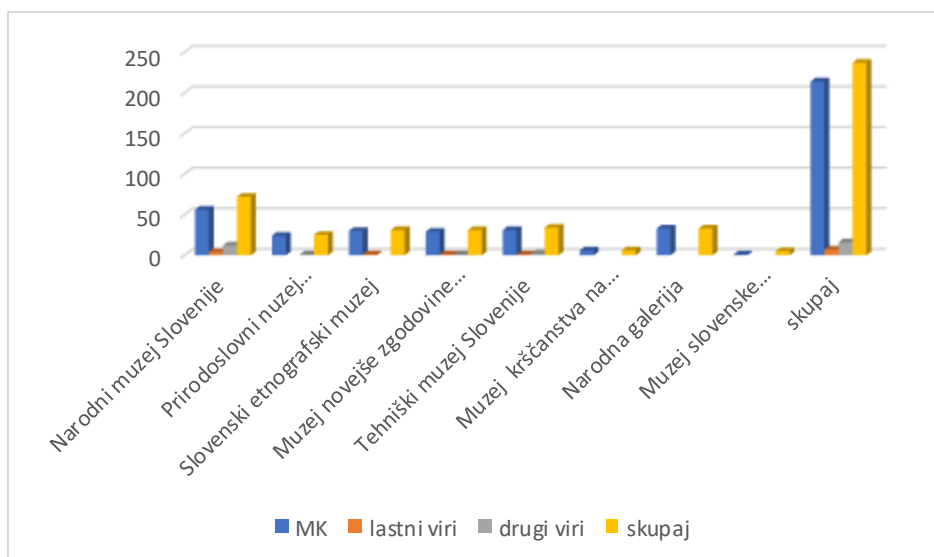
Urejanje kadrovskih zadev in kreiranje kadrovske politike v javnih zavodih je v skladu s proračunskimi izhodišči in predpisi, v pristojnosti direktorjev javnih zavodov. Direktorji muzejev v okviru opisa svojih nalog iz Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda opravljajo naslednje naloge, ki se nanašajo upoštevanje pravnih določil pri kadrovskih zadevah:

- načrtujejo, organizirajo in vodijo delo in poslovanje zavoda,
- sprejemajo akt o organizaciji dela po predhodnem mnenju reprezentativnih sindikatov,
- sprejemajo akt o sistemizaciji delovnih mest po predhodnem mnenju reprezentativnih sindikatov zavoda in v soglasju s svetom zavoda,
- sprejemajo kadrovske načrte v soglasju s svetom zavoda,
- zagotavljajo obveščanje delavcev v skladu s predpisi,
- izvajajo vse pristojnosti s področja delovnih razmerij v skladu z veljavnimi predpisi,
- odločajo o disciplinski in odškodninski odgovornosti delavcev,
- odločajo o razporejanju delovnega časa in odreja delo preko polnega delovnega časa,
- določajo plače, odločajo o delovni uspešnosti in o napredovanju delavcev v skladu s predpisi,
- imenujejo delovne skupine ali druga telesa za izvedbo določenih nalog ali preučitev posameznih vprašanj iz svoje pristojnosti.

Ministrstvo za kulturo v okviru veljavnih predpisov in proračunskih izhodišč zagotavlja javnim zavodom sredstva za kritje stroškov dela – za plače, prispevke in druge osebne prejemke zaposlenim. V osmih državnih muzejih je bilo za leto 2021 namenjeno za stroške dela - za plače, prispevke in druge osebne prejemke 7.089.817 EUR, kar je 1,37 % več kot za leto 2020.

V državnih muzejih s pristojnosti Direktorata za kulturno dediščine je bil v letu 2021 zaposlenih 233 oseb. Ministrstvo za kulturo je krilo stroške dela 210 zaposlenih iz sredstev državnega proračuna, 7 je bilo financiranih iz lastnih prihodkov (prodaja blaga in storitev) in 16 iz drugih virov (EU projektov, ARRS). Največ zaposlenih iz izvenproračunskih virov je imel Narodni muzej Slovenije, in sicer 16 zaposlenih. Narodna galerija in Muzej krščanstva na Slovenskem imata vse zaposlene financirane iz sredstev državnega proračuna Ministrstva za kulturo.

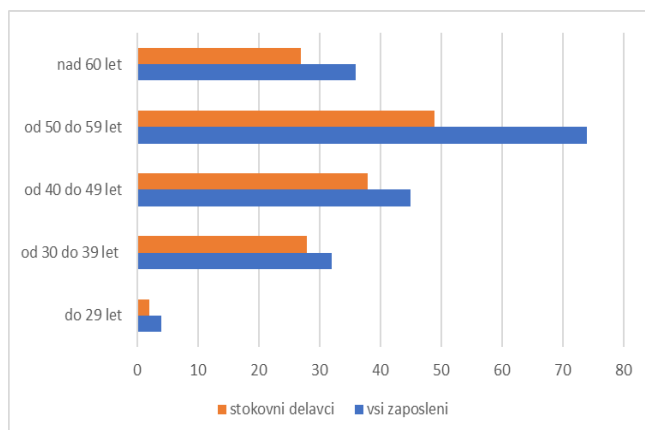
Graf 10: Število zaposlenih v državnih muzejih glede na vir prihodka na dan 1.1.2021.

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Prikaz starostne sestave zaposlenih strokovnih delavcev in vseh zaposlenih v državnih muzejih, katerih stroški dela so financirani iz sredstev državnega proračuna je razviden iz priloženega grafa. Največ zaposlenih letu 2021 je bilo v starostnem obdobju od 50 do 59 let, sledi obdobje od 40 do 49 let. Opazno je povečanje starosti nad 60 let. Najnižji delež zaposlenih strokovnih delavcev je še vedno v starostnem obdobju do 29 let. Že nekaj časa se glede na predstavljeno starostno sestavo zaposlenih v državnih muzejih, v prihodnjih letih pričakujejo nekatere spremembe. V državnih muzejih v izvajanje nalog javne službe vključujejo tudi občasne projektne zaposlitve preko podjemnih in avtorskih pogodb, študentsko delo, prostovoljce in izvajalce javnih del.

Graf 11: Starostna sestava vseh zaposlenih in od tega strokovnih delavcev v državnih muzejih na dan 1.1.2021.

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Prostori za izvajanje nalog javne službe

V letu 2021 je ministrstvo odobrilo za izboljšanje prostorskih pogojev izvajanja javne službe Tehniškega muzeja Slovenije odkup poslopja nekdanjega mlina (Koblerjev mlin) in sosednjih zgradb ter zemljišča v Bistri pri Vrhniki. Po odobrenem DIIP-u je bila prepoznana pozitivna vizija tega nakupa za muzej, ki v svojem poslanstvu skrbi za tehniško dediščino. Za investicijo prenove mlina, bo potrebno zagotoviti proračunska sredstva za izboljšanje pogojev dela, za delo uprave in kustosov ter konservatorsko-restavratorske službe. V pridobljenih objektih bo tudi prehodni depo. Drugih pridobitev dodatnih prostorov za izvajanje javne službe državnih muzejev ni bilo.

Investicijsko vzdrževanje in nakup opreme

V letu 2021 so bila vsem državnim muzejem v pristojnosti Direktorata za kulturno dediščino, z odločbami dodeljena tudi namenska sredstva državnega proračuna za investicijsko vzdrževanje in nakup opreme v skupni višini 1.640.212 EUR. V okviru investicijskega vzdrževanja so bila dodeljena namenska sredstva državnega proračuna v večjem obsegu kot doslej, zaradi izvajanja določil Zakona o zagotavljanju sredstev za določene nujne programe Republike Slovenije v kulturi (Uradni list RS, št. 73/19).

V Narodnem muzeju Slovenije so odobrena proračunska sredstva v skupni višini 484.225 EUR porabili za Investicijsko vzdrževanje, in sicer za obnovo zunanosti stavbe (Prešernova) in izdelavo dveh kopij kipov – alegorij s stopnišča ter prenovo pritličnih prostorov (Prešernova), obnovo fasade na lokaciji Metelkova, izdelavo popisov del, svetovanje in nadzor nad investicijskimi posegi, selitev skladišča knjig zaradi obnove, obnovo steklene strehe atrija (Prešernova), vzdrževalna dela na Gradu Snežnik, ureditev konservatorsko-restavratorskih delavnic (Prešernova), selitev pedagoške sobe in

nakup opreme za ureditev depojev, opremo za restavratorske delavnice, računalniško opremo za delovni proces in razstavno opremo.

Prirodoslovnemu muzeju so bila odobrena sredstva v skupni višini 88.618 EUR za nakup opreme za ureditev depojev, opremo za restavratorske delavnice, računalniško opremo za delovni proces in razstavno opremo.

Slovenski etnografski muzej je prejel skupno 357.922 EUR. Pridobljena sredstva so omogočila večja investicijska vzdrževalna dela in nakup opreme. Pridobili so novo opremo in visokotehnološko orodje in naprave za izboljšanje delovnih pogojev restavratorske delavnice in dokumentacije, opremo potrebno za izboljšanje stanja v depojih, posodobili so centralni nadzorni sistem in avtomatiko za ogrevanje. Izvedli so nujna vzdrževalna dela v upravni in razstavni hiši ter uredili depo za zbirke iz Afrike in Amerike na podstrešju razstavne hiše. Z ureditvijo nove recepcije s trgovino so pridobili ustrezen prostor za sprejem obiskovalcev, umestitvijo prostora za pedagoške / andragoške dejavnosti v pritličje pa nove razstavne prostore v prvem nadstropju. Razstavna hiša deluje bolj transparentno in komunicira skozi izložbe z obiskovalci in mimoidočimi na Muzejski ploščadi. Muzej je v letu 2021 pridobil tudi sredstva za nakup nujno potrebnega kombija, za prevoze predmetov in terensko delo.

Muzeju novejšje zgodovine Slovenije je bilo odobrenih 57.776 EUR in tudi porabljenih za ureditev odvoda talnih voda od temeljev objekta, kar so dosegli s čiščenjem kinet, obnovili so cevovod, pregledali vse obstoječe vode, izdelali nove čistilne jaške, saj stari s premerom 25 cm niso omogočali čiščenja, novi pa imajo premer 80 cm. Nadalje so pridobili dokumentacijo za prenovo spodnjih razstavnih prostorov, ki po več kot tridesetih letih neprestane rabe za potrebe razstav, ne zagotavljajo več ekonomične in varne rabe. Za odobrena sredstva so nabavili tudi steklo za zasteklitev depojskih polic, nakupili delovne mize za restavratorske delavnice, opremo za razstave in urejanje okolice muzeja.

V Tehniškem muzeju Slovenije so prejetih 280.000 EUR iz državnega proračuna porabili za čiščenje mulja pri zapornicah (Grajski izvir) in pri Mali hidroelektrarni in s tem omogočili večji pretok in večjo proizvodnjo električne energije v Mali hidroelektrarni, pri Grajskem izviru pa ne bo več nastajala škoda na napravah za vodni pogon in objektih ob vodi. Poseg je bil po 30 oziroma 22 letih nujen. Na tiskarskem oddelku so zamenjali dotrajana vrata, ki se zdaj nemoteno odpirajo in zapirajo, s tem tiskarska zbirka ni več ogrožena; izboljšali so klimo na oddelku in olajšali vstop obiskovalcem muzeja. Tudi sredstva za nakup nujne opreme so bila porabljena premišljeno za izboljšanje pogojev varstva pri delu v konservatorsko-restavratorskih delavnicah. Dopolnili so opremo za delavnice, zaradi česar bo delo konservatorjev-restavratorjev in tehnične službe učinkovitejše in boljše. Z nakupom baterijskega udarnega vrtnika bo delo na višini ob menjavi razsvetljave in drugih opravilih v razstavnih in ostalih prostorih muzeja potekalo lažje in varneje. Za izboljšanje sistema varovanja so

nadgradili in posodobili strojno in programsko opremo, kar omogoča optimalnejše varovanje in večjo varnost za muzej in njegove predmete ter poslopja. Nabavili so tudi ognjevarno omaro za shranjevanje. Zaradi dotrajanosti obstoječega kombija so nabavili novega. Prevozi v depoje in po drugih lokacijah muzeja bodo učinkovitejši in zlasti varnejši, zlasti v luči načrtovane bodoče prenove muzejskega kompleksa v Bistri, ko se bo število prevozov še povečalo. Opremo za razstave, zlasti video opremo, so nabavili za zadovoljitev novih potreb po večji virtualni pojavnosti in zagotavljanju video vsebin. Za delovni proces so za nujno delo od doma in na terenu nabavili nova prenosnika, ker sta bila prejšnja dotrajana, ustrezno popravilo pa ni bilo več mogoče.

V Muzeju krščanstva na Slovenskem so odobrena sredstva v višini 25.000 EUR porabili za nakup opreme za ureditev depojev, opreme za konservatorsko-restavratorske delavnice, razstave in delovni proces. Namen nakupljene opreme je, da z razvlažilci zraka izboljšujejo klimatske pogoje za hranjenje in razstavljanje zbirk, v arhivski predalnik je pospravljena dokumentacija o restavratorskih posegih na predmetih zadnjih let, mikrovalovna pečica in hladilnik omogočata boljše delovne pogoje pri preventivni konservaciji. Zmogljivejši strežnik omogoča hranjenje še večjih datotek, dodatna računalniška oprema omogoča lažje delo. Prenovljena maketa s stalne razstave ima še bogatejšo vsebino, vhodna avla je postala prijetnejša, izboljšala se je njena uporabnost, stopnišče do prvega nadstropja muzeja pa je po novem primernejše osvetljeno ter bolj varno za zaposlene in obiskovalce. V Narodni galeriji so porabili odobrenih 292.513 EUR za naloge investicijskega vzdrževanja in nakupa opreme. V obsegu investicijskega vzdrževanja je potekalo redno vzdrževanje oken (oljenje), postavljen je bil nov nadstrešek (olajšano bo servisiranje klimatov, hkrati je vizualno urejen glavni vhod), vzpostavljena je bila klimatizacija prostorov v zahodnem krilu Narodne galerije (zagotavljanje kvalitetnejših pogojev za delo kustodiat v poletnih tednih, ko je temperatura presegala 40 stopinj Celzija). Nameščen je bil aksialni ventilator, ki je potreben za hlajenje Vhodne avle in omogoča odvod vročega zraka iz prostora, kar pripomore k bolj prijetnim pogojem za obiskovalce ter hkrati vpliva na zmanjšanje porabe električne energije. Nadalje so v galeriji preselili in razširili fototeko v novem prostoru in povečali strokovno knjižnico. Več prostora potrebujejo zaradi več novih knjižničnih enot, ki jih niso mogli več uvrstiti na knjižne police. Obnovljeno je bilo stopnišče pred glavnim vhodom v Vhodno avlo (urejena je hidroizolacija, odvodnjavanje, zamenjan tlak), saj je bilo poškodovano, nevarno za obiskovalce in na videz zanemarjeno. Zaradi mezenja lepila in odstopanja tlakovcev ni bilo več varno za obiskovalce, prav tako se ni dalo več primerno vzdrževati. Stopnišče je zdaj v celoti obnovljeno, funkcionalno in varno. V okviru nakupa opreme so bili kupljeni novi regali za zbirko kopij fresk. Ob tem so uredili tudi razsvetljavo in pobelili prostor. Prav tako so uredili depo plastike, ki sedaj ustreza standardom hranjenja eksponatom (uredili so tla, razsvetljavo in beljenje prostora). Realiziran je bil tudi nakup namizno vakuumske mize za osvetlitev za potrebe restavriranja del na

papirju. Oprema za razstave - nabavili so les za panoje in postavke za razstave. Zaradi racionalizacije in cenejše izdelave razstavnega in pisarniškega pohištva je bil nakup stroja za izdelavo konstrukcijskih vrtin (mozničarka) nujni del opreme za mizarsko delavnico. Z nakupom novih arhivskih omar so dobili omare, ki ustrezajo standardom za hrambo arhivskega gradiva. Za izboljšanje pogojev varnosti pri delu zaposlenih so zamenjali nekaj pisarniških stolov, ki so bili stari šestindvajset let. Z novo opremo je postal fotografski atelje spet operativen in nova oprema kompatibilna z digitalnim sistemom.

V Muzeju slovenske osamosvojitve so za odobrenih 4.000 EUR, za nakup opreme za proces izvajanja nalog javne službe kupili računalniško opremo, in sicer štiri prenosne računalnike in en osebni računalnik.

Prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe

V skladu z določili iz sklepov o ustanovitvi državnih muzejev, javni zavodi pridobivajo sredstva za opravljanje svoje dejavnosti/nalog javne službe: iz državnega proračuna, iz proračuna samoupravnih lokalnih skupnosti, s prodajo blaga in storitev na trgu ter z donacijami, darili in iz drugih virov, v skladu s predpisi. Iz priložene tabele je razvidno, da je za leto 2021, 87 % sredstev za izvajanje nalog javne službe zagotovilo Ministrstvo za kulturo, 10 % predstavljajo drugi viri za izvajanje javne službe, preostali deleži pa so sredstva drugih ministrstev, prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu, drugi prihodki državnih proračunov in (0,01 %) občinski proračun. Iz priloženega grafa je razvidno, da so se prihodku Ministrstva za kulturo v zadnjih treh letih povečali. Drugi prihodki, predvsem tisti iz od prodaje blaga in storitev na trgu pa zmanjšali.

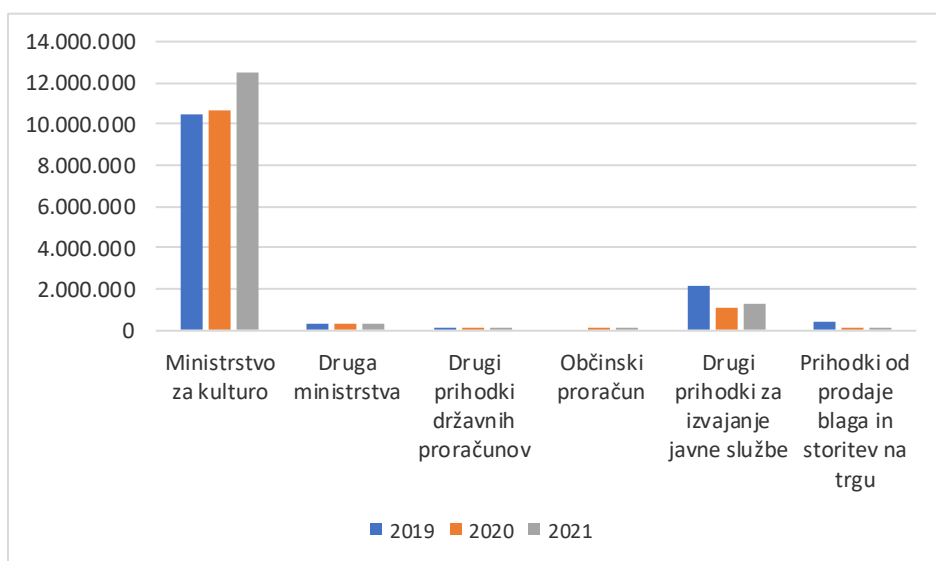
Tabela 16: Viri prihodkov za izvajanje javne službe v državnih muzejih.

Javni zavod	Ministrstvo za kulturo	Druga ministrstva	Drugi prihodki državnih proračunov	Občinski proračun	Drugi prihodki za izvajanje javne službe	Prihodki od prodaje blaga in storitev na trgu
Narodni muzej Slovenije	3.306.428	249.936	0	0	505.194	45.089
Prirodoslovni muzej Slovenije	1.300.037	43.129	0	0	60.530	0
Slovenski etnografski muzej	2.167.772	30.611	8.299	0	52.329	4.913
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	1.363.137	5.313	207	0	154.226	6.783
Tehniški muzej	1.660.730	0	41.893	2.759	213.351	22.443

Slovenije						
Muzej krščanstva na Slovenskem	357.791	0	0	0	12.870	0
Narodna galerija	2.322.513	0	609	0	287.368	52.564
Skupaj	12.478.408	328.898	51.008	2.759	1.285.868	131.792

Vir: Tabela Finančnega poročila: Prihodki in odhodki uporabnikov po načelu denarnega toka 2021.

Graf 12: Primerjava višine sredstev za izvajanje nalog javne službe glede na vir prihodka v letih 2019, 2020 in 2021.

Vir: Finančno poročilo posameznih državnih muzejev: Prihodki in odhodki uporabnikov po načelu denarnega toka 2019, 2020 in 2021.

Prihodki za izvajanje dejavnosti javne službe iz naslova prihodkov od prodanih vstopnic in prihodkov od prodanih muzejskih publikacij

Iz prejetih letnih poročil je razvidno, da se v letu 2021, po izteku izvajanja ukrepov za zaježitev epidemije Covid-19, v muzeji ponovno odpirajo javnosti. Število prodanih vstopnic se je začelo povečevati, prav tako tudi prodaja publikacij vezanih na dejavnost muzejev. Na področju izdajanja publikacij se ugotavlja, da bi bili lahko prihodki od prodanih publikacij višji, vendar ne v smislu poviševanja cene izvoda publikacije, temveč v številu prodanih publikacij. Ministrstvo v dokumentaciji neposrednega poziva direktorjem muzejev priporoča, da poskrbijo, da je že ob odprtju razstave obiskovalcem dogodka na voljo za nakup tudi kakovosten, vsebinsko in vizualno privlačen katalog ali vodnik k razstavi.

Tabela 17: Celotna višina prihodkov od prodaje vstopnic in muzejskih publikacij v letih 2018, 2019, 2020 in 2021 (zneski so v EUR).

Javni zavod	Prodaja vstopnic (v EUR)				Prodaja publikacij vezanih na dejavnost muzeja (v EUR)			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Narodni muzej Slovenije ⁴	793.705	921.279	175.886	279.409	12.686	10.951	5.327	7.568
Prirodoslovni muzej Slovenije	66.051	68.703	36.941	36.169	6.120	3.803	2.685	3.374
Slovenski etnografski muzej	42.838	71.765	16.586	23.195	1.212	4.562	665	2.107
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	23.730	41.394	12.996	20.574	5.322	7.591	5.658	4.804
Tehniški muzej Slovenije	89.913	144.692	56.065	90.179	1.851	4.575	919	1.503
Muzej krščanstva na Slovenskem	20.493	21.961	5.850	12.735	941	929	828	135
Narodna galerija	300.086	269.270	98.528	160.670	42.542	35.423	12.057	29.819
Skupaj	1.336.816	1.539.064	402.852	622.931	70.674	67.834	28.139	49.310

Vir: Tabela Finančnega poročila: Prihodki in odhodki uporabnikov po načelu denarnega toka v letih 2018, 2019, 2020 in 2021.

Izdajanje publikacij na področju kulturne dediščine

V okviru izvajanja nalog javne muzejske službe, državni muzeji izdajajo tudi publikacije. Izdane publikacije spremljajo razstave (katalogi, vodniki), s čimer se zagotavlja celovitost razstavnega projekta in omogoča dostopnost do informacij o kulturni dediščini tudi po zaprtju razstave. Muzeji v okviru svoje redne dejavnosti izdajajo tudi monografije, serijske publikacij in zbornike. V nadaljevanju je iz priložene preglednice razviden obseg izdajateljske dejavnosti državnih muzejev.

⁴ Podatki o obiskovalcih vsebujejo tudi število obiskovalcev Blejskega gradu.

Tabela 18: Obseg izdajateljske dejavnosti državnih muzejev v letu 2021

Javni zavod	Naslov publikacije	Avtor	Naklada	Naslov razstave katero spremlja publikacija
Narodni muzej Slovenije	The Earliest Stories from the Crossroads	dr. Peter Turk, dr. Matija Turk	500	<i>Najstarejše zgodbe s stičišča svetov</i>
	Pohorsko Podravje pred tremi tisočletji: tradicija in inovativnost v pozni bronasti in starejši železni dobi / Pohorsko Podravje three millennia ago: tradition and innovation in the Late Bronze and Early Iron Ages (Katalogi in monografije 44)	akad. prof. dr. Biba Teržan, doc. dr. Matija Črešnar	500	
	Northern Cemetery of Emona – the Kozolec site (Situla 45)	Alenka Miškec et al.; glavna in odgovorna urednica: doc. dr. Alenka Miškec	300	
	Oklepi iz Narodnega muzeja Slovenije. Zaščitna oprema od visokega srednjega do zgodnjega novega veka (Viri 16)	dr. Tomaž Lazar	300	<i>Zgodovinske in umetnostne zbirke: stalna razstava orožja in bojne opreme</i>
	Narodni muzej Slovenije – 200 let	dr. Tomaž Lazar, dr. Jernej Kotar, Gašper Oitzl, mag. (uredniki)	600	
	Dragocenosti Narodnega muzeja Slovenije / Treasures of the National Museum of Slovenia	Različni avtorji; uredil Matej Hreščak	1.000	
	Zlata sled. Ob 200-letnici najstarejšega muzeja na Slovenskem. Vodnik po razstavi	Alenka Miškec, Mateja Kos, Blaženka First, Darija Mavrič Čeh, Tomaž Nabergoj, Tinka H. Selič, Darko Knez, Urška Vimer Kovaček, Igor Ravbar, Andreja Breznik	700	<i>Zlata sled. Ob 200-letnici najstarejšega muzeja na Slovenskem</i>
	30. Razstava fotografij Srdjana Živulovića ob 30-letnici samostojnosti Slovenije / Photography exhibition by	Srdjan Živulović, Iztok Premrov	500	<i>30. Razstava fotografij Srdjana Živulovića ob 30-letnici</i>

	Srdjan Živulović commemorating the 30 th anniversary of Slovenia's independence			<i>samostojnosti Slovenije</i>
	Argo 64/1, 2021: posebna številka Ob 200-letnici ustanovitve prvega muzeja na Slovenskem	Različni avtorji; glavna in odgovorna urednica: doc. dr. Alenka Miškec	400	
Prirodoslovni muzej Slovenije	(O)živela evolucija	Staša Tome	1.500	200 let zakladnice narave (200 let – od kabineta čudes do neprecenljive zakladnice narave)
	Sladokusci	Staša Tome	2.000	Stalna razstava/občasna razstava Ščepec soli
	Miška in slonček	Ljerka Trampuž	1.000	Stalna razstava
	Acta entomologica Slovenica	Andrej Gogala (ur)	2 x 200	
	Scopolia	Prof. dr. Boris Kryštufek (ur.)	2 x 600	
Slovenski etnografski muzej	Ljudska umetnost med domom in svetom: Zbirki slovenske ljudske umetnosti SEM in ljudske umetnosti državljanov NSK skupine IRWIN (publikacija ob razstavi)	dr. Bojana Rogelj Škafar; spremna beseda dr. Ksenija Vidmar Horvat; strokovni članek Tevž Logar; pisci dodatnih besedil	500	Ljudska umetnost med domom in svetom: Zbirki SEM in ljudske umetnosti NSK skupine IRWIN
	Ljudska umetnost med domom in svetom: Zbirki SEM in ljudske umetnosti NSK skupine IRWIN (časopis ob razstavi)	dr. Bojana Rogelj Škafar; Peter Blase in drugi	400	Ljudska umetnost med domom in svetom: Zbirki SEM in ljudske umetnosti NSK skupine IRWIN
	Vtisi 30: Spomini Slovenk in Slovencev po svetu na priznanje samostojne Slovenije (spremna publikacija razstave)	dr. Tanja Roženberger, Helena Janežič in pričevalci	100	Vtisi 30: Spomini Slovenk in Slovencev po svetu na priznanje samostojne Slovenije
	Etnolog: Glasnik Slovenskega etnografskega muzeja 2021/31	dr. Nena Židov (ur.), mag. Gregor Ilaš (ur.)	400	Javni program SEM 2021
	Register nesnovne kulturne dediščine (2008-2021)	mag. Anja Jerin, dr. Nena Židov	600	SEM / Koordinator

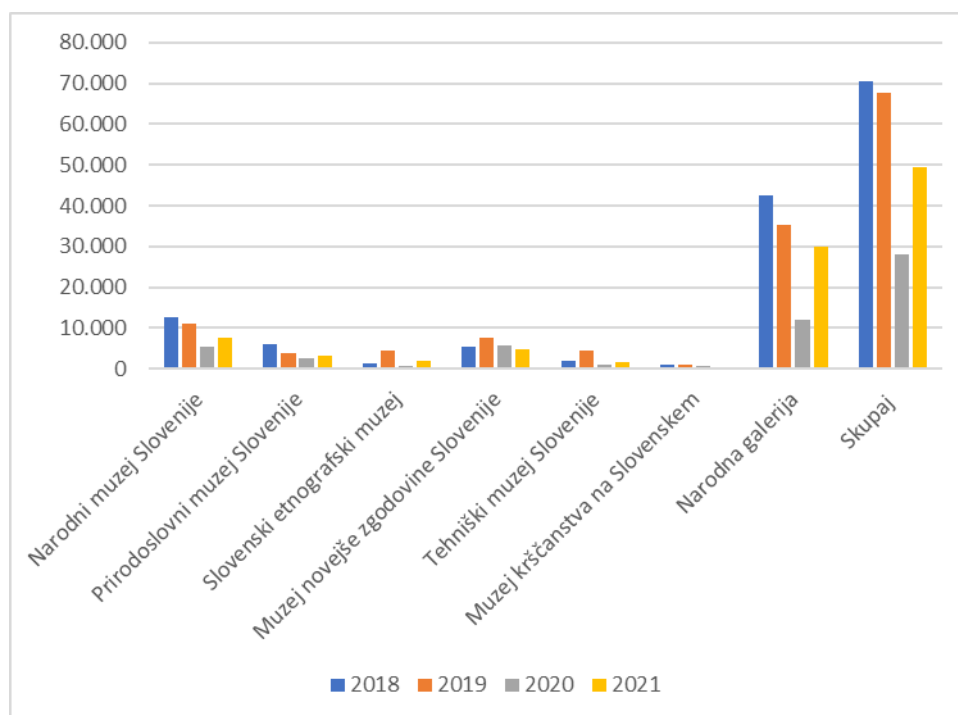
				varstva nesnovne kulturne dediščine
	Nesnovna kulturna dediščina: učno gradivo za osnovnošolce	mag. Anja Jerin, mag. Adela Pukl	1000	SEM / Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine
	Dobra jed se sama ponuja: prehrana kot nesnovna kulturna dediščina Slovenije	mag. Anja Jerin, mag. Adela Pukl, dr. Nena Židov	500	SEM / Koordinator varstva nesnovne kulturne dediščine
Muzej novejšje zgodovine Slovenije	Joco Žnidaršič – Leto preloma – The Breakup Years	Joco Žnidaršič (avtor fotografij), Irena Uršič (ur.), Nina Pirnat Spahić (ur.)	500	Leto preloma
	Fotoantika: slovenska revija za zgodovino in teorijo fotografije	Andreja Zupanec Bajželj, Katarina Jurjavčič (ur.)	250	Fotoantika
	30 let republike Slovenije	Strokovni sodelavci	1.800	Republika Slovenija 30 let
	ODJUGA: Zgodbe o identiteah na prepihu / Up YU Go! Stories About Identities on the Line	Corinne Brenko, Urška Purg (ur.)	500	ODJUGA: Zgodbe o identitetah na prepihu
	Osamosvojitve. Skoraj vse o poti k lastni državi	Nataša Strlič, Damijan Stepančič	1.200	Republika Slovenija 30 let
	Forced Soldiers II – People of Gorenjska and Koroška Forcibly Mobilised into the German Army 1943 -1945, Gorenjski kraji in ljudje, 40, 2021.	dr. Jože Dežman, dr. Monika Kokalj Kočever, dr. Uroš Košir, dr. Marjan Linasi	e-knjiga	Po sili vojak II
Tehniški muzej Slovenije	Us & Them without Frontiers	Estera Cerar, Irena Marušič, Milojka Čepon, Orest Jarh, Ajda Kozjek, Martina Orehovec, Marija Strojnik Scholl, Urša Vodopivec, Alenka Jerak, Barbara Juršič, Melita Silič	1180 + spletna izdaja	Us & Them without Frontiers
	Halo! Kje si?	Jernej Bizjak, Estera Cerar, Miran Kimovec, Ajda Kozjek, Tomaž Levičnik,	300	Halo! Kje si? 30 let mobilne telefonije v Sloveniji

		Severin Peruzzi, Jeff H. Pivač, Leopold Šolc, dr. Mitja Štular		
	Znanje brez meja 2	Boris Brovinsky, Ester Cerar, Orest Jarh, Jakob Kovačič, Irena Marušič, Martina Orehovec, Ana Katarina Ziherl	E – knjiga, spletna izdaja	Znanje brez meja
	Medicinski instrumenti in pripomočki	Milojka Čepon, dr. Barbara Juršič, prof. dr. Zvonka Zupanič Slavec	300	Zakladi iz depojev: Medicinski instrumenti in pripomočki
	Dediščina, inovacije in gastronomija (Človek in hrana v začaranem krogu)	Janez Bogataj, Irena Kacafura, Aleksandra Mrdavšič, Irena Marušič, Ajda Kozjek, Ana Katarina Ziherl	E – knjiga, spletna izdaja	Človek in hrana v začaranem krogu
	Tehniški muzej Slovenije – To smo mi	Ana Katarina Ziherl	E - publika cija	70-letnica TMS / Stalne zbirke
Narodna galerija	Fortunat Bergant (1721–1769)	uredila Katra Meke	300	Fortunat Bergant (1721–1769)
	Hinko Smrekar (1883-1942)	uredili Alenka Simončič, Mateja Krapež	500	Hinko Smrekar (1883-1942)
	Umetniki v ateljejih : 1980- 1984; Tihomir Pinter	Aleksander Bassin, Andrej Smrekar	300	Umetniki v ateljejih : 1980- 1984 : [donacija Narodni galeriji]
	Nadar : portretne mojstrovine	Hana Čeferin, Dubravka Lazič, Jelena Ognjanović	300	Nadar : portretne mojstrovine
	Miha Pirnat : slikar in restavrator	uredil Miha Pirnat ml.	300	Miha Pirnat : slikar in restavrator
	Cvetje in ženske	Jassmina Marijan, Matjaž Mastnak	1.000	
	Sozvočje svetov XXI : dialogi s preteklostjo I, 2021-2022 = Harmony of the spheres XXI : dialogues with the past I, 2021- 2022	Andrej Smrekar, Steven Loy	400	
Muzej krščanstva na	Muzejske zgodbe (Vitez in zmaj)	Sara Primec, besedilo, Irena	300	pedagoški program v okviru

Slovenskem		Rotar, ilustracije		stalne razstave Življenje za samostanskimi zidovi
Muzej slovenske osamosvojitve	-			

Vir: Letna poročila državnih muzejev za leto 2021.

Graf 13: Višina prihodkov (v EUR) od prodaje publikacij, vezanih na dejavnost muzeja v obdobju od 2018 do 2021.

Vir: Tabela Finančnega poročila: Prihodki in odhodki uporabnikov po načelu denarnega toka 2018, 2019, 2020 in 2021.

Delo Koordinatorja nesnovne dediščine v Slovenskem etnografskem muzeju

V letu 2021 so bile v okviru delovanja Koordinatorja nesnovne dediščine realizirane naslednje razstave: *Pustni orači Okič: Z oranjem do dobre letine*, priložnostna razstava *300 let Škofjeloškega pasijona, S pirhom do velike noči* (Velika noč v EU – gostovanje v Mestni muzej Bjelovar, Hrvaška, SEM sodeloval z izborom predmetov), *Ustvarjalnost je super hrana* (Jakopičevo sprehajališče), *Nesnovna kulturna dediščina Slovenije v luči UNESCOVE konvencije* (Severna Makedonija, Buenos Aires, Argentina), *Lect in mali kruhki*. Muzej je nesnovno dediščin promoviral tudi preko aktivnih udeležb na strokovnih srečanjih in drugih dogodkih. Do konca leta 2021 je Koordinator prejel 14 prošenj za uporabo znaka Registra, ki so ga nosilci uporabili na spletnih straneh, v publikacijah, razstavah in drugem. Nadaljevalo se je tudi Sodelovanje Koordinatorja z Regionalnim centrom za

varovanje nesnovne kulturne dediščine JV Evrope pod okriljem UNESCO (Sofija, Bolgarija). Prav tako se je nadaljevalo sodelovanje v projektu MINERVA (sodelovanje z Geografskim inštitutom Antona Melika ZRC SAZU) in sodelovanje v projektu *Varuh spomina*. Opazna je bila tudi promocija v medijih in preko objav na spletni strani. Izdana je bila publikacija Dobra jed se sama ponuja: Prehrana kot nesnovna kulturna dediščina Slovenije. V sodelovanju z osnovnimi šolami je Koordinator oblikoval komplet Učnih kartic enot vpisanih v Register nesnovne kulturne dediščine: učno gradivo za osnovnošolce. Publikacija Register nesnovne kulturne dediščine Slovenije (2008-2021) v posodobljeni verziji predstavlja enote nesnovne dediščine (96 enot). Izdelani so bili tudi filmi o nesnovni kulturni dediščini. Preko leta je potekalo tudi svetovanje nosilcem in predlagateljem pobud glede celostnega ohranjanja kulturne dediščine. V letu 2021 je bilo 9 enot razglašanih za nesnovno kulturno dediščino (Škofjeloški pasijon, Cerkljanska laufarija, Drežniški in Ravenski pust, Izdelovanje ljubenskih potic, Tradicionalno izdelovanje kranjskih klobas, Obhodi kurentov, Klekljanje idrijske čipke, Klekljanje slovenske čipke, Vuzemski plesi in igre v Metliki). Register nesnovne kulturne dediščine vpisanih 13 enot nesnovne kulturne dediščine: Sotiš, Šamarjanka, Izdelovanje oljčnih palm, Skok čez kožo, Miklavževo, Bovški govor, Petje na četrto, Bovška slovstvena folklor, Istrskobeneški govori v slovenski Istri, Trikraljevsko koledovanje, Peka potic. Babištvo in Jasličarstvo. V Register nesnovne dediščine že vpisanim enotam je bilo dodanih 20 novih nosilcev. Koordinator je pripravil tudi 13 predlogov sprememb v Registru evidentiranih nosilcev in vpisanih enot nesnovne kulturne dediščine. Do 31. 12. 2021 je bilo v Register skupaj vpisanih 100 enot in 271 nosilcev nesnovne kulturne dediščine. Ministrstvo za kulturo je za naloge Koordinatorja nesnovne kulturne dediščine namenilo v letu 2021 sredstva državnega proračuna za kritje programskih materialnih stroškov v višini 19.000 EUR. Stroški dela, splošno stroški in stroški nakupa opreme so se financirali v okviru izvajanja javne službe Slovenskega etnografskega muzeja.

Služba za premično dediščino in muzeje v Narodnem muzeju Slovenije

V Letnem poročilu so Službe za premično dediščino in muzeje (v nadaljevanju: SPDM) so zapisali, da je SPDM dosegla zastavljene cilje in izvedla načrtovane projekte. V okviru nalog, ki jih določa Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1) je SPDM dala mnenje ministrstvu v postopku razvida muzejev in v postopku podelitve pooblastila, izvedla aktivnosti na področju urejanja dokumentacije v muzejih, financiranih iz sredstev državnega proračuna (Dokumentacija), sodelovala pri izvedbi skupne promocije slovenskih muzejev (*Naprej v preteklost*), izvedla organizacijo izobraževanja za pripravo na strokovni izpit na področju varstva kulturne dediščine, pripravila vzorec notranjih pravil za zajem in hrambo arhivskega gradiva, sodelovala z nosilci dediščine in drugim iz njo povezanimi skupnostmi v

slovenskih muzejih. Izdana je bila publikacija skupne predstavitve slovenskih muzejev *Po stopinjah dediščine*.

Zaključek

Državni muzeji so programe dela za leto 2021 izvedli skladno s planiranjem v potrjenih programih dela, na katera je dalo soglasje ministrstvo v skladu Zakonom o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2020 in 2021. V muzejih so si prizadevali, da so s prejetimi sredstvi iz državnega proračuna in s prihodki od izvajanja javne službe (npr. vstopnine, prodaja publikacij, itn..) poslovali gospodarno, racionalno in skladno z veljavno zakonodajo.

Viri:

- Letno poročilo Narodni muzej Slovenije 2021
- Letno poročilo Prirodoslovni muzej Slovenije 2021
- Letno poročilo Slovenski etnografski muzej 2021
- Letno poročilo Muzej novejšje zgodovine Slovenije 2021
- Letno poročilo Tehniški muzej Slovenije 2021
- Letno poročilo Muzej krščanstva na Slovenskem 2021
- Letno poročilo Narodna galerija 2021
- Letno poročilo Muzej slovenske osamosvojitve 2021
- Letna poročila Narodni muzej Slovenije, Prirodoslovni muzej Slovenije, Slovenski etnografski muzej, Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Tehniški muzej Slovenije, Muzej krščanstva na Slovenskem, Narodna galerija za leto 2018, 2019 in 2020.

Ljubljana, oktober 2022